ژمارە (٥)
شەممە ١٧ی سێپتامبری ٢٠٠٥

No. (5)
17 th Sep, 2005

ژمارەی یەکەمی لە بەرواری
(٢٣ی تەموزی٢٠٠٥) دەرچووە.

نرخی (٣٠٠)دینارە

RAPRSI
ڕاپرسی
٧
بڵاوکراوەیەکی سیاسی گشتی ئازادە، دووهەفتە جارێك لە ڕۆژانی شەممە دەرئەچێت

لەسلێمانی کۆبوونەوەکی جەماوەری دەکرێت بۆ دیاریکردنی کاتی خۆپیشاندان

پارێزگاری سلێمانی ڕێگا لەخۆپیشاندانی دەستەی داکۆکی لەڕووناکی دەگرێتو وەزارەتی ناوخۆش داواڕەتکراوەکان ئاڕاستەی پارێزگا ئەکات

ڕاپرسی: پاش ئەوەی لە ٦ی ئەیلول ڕەزامەندنی لە وەزارەتی ناوخۆ وەردەگیرێت بۆئەنجامدانی ڕێپێوانێکی هێمنانە، سەرەنجام داواکەی دەستەی داکۆکی لەڕووناکی لە پارێزگای سلێمانی دوو ڕۆژ بگرەوبەردەی پێوە دەکرێتو لە دوایین ساتەکانی دەوامی ڕۆژی پێنج شەممە پێیان ڕادەگەیەنرێت کە ڕێگە بە خۆپیشاندان نادەن.

یەکێك لەنوێنەرانی دەستەکە، کە هاوکات ئەندامی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراقە پێی ڕاگەیاندین کە داواکە لەبەر هۆکاری سیاسی ڕەتکراوەتەوە، وە لە ڕێگای نوێنەری پارێزگارەوە پێیان ڕاگەیەندرابوو کە بەرنامەی کارەبا گۆڕدراوەو وەك جارانی لێدەکەنەوە، بەڵام کارەبا لەجیاتی باشترکردن خراپتربووە. وەجارێکیترو بۆ وەرگرتنی مۆڵەت بۆ کۆبوونەوە لە سەکۆی ئازادی پارکی ئازادی بەهەمان شێوە ڕێگە نادرێتو کۆنگرەی ڕیفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان بەیاننامەیەکی لەمبارەیەوە دەرکردوە. بەڵام نزیکەی ٥٠کەس لەدانیشتوانی شاری سلێمانی هەر لەپارکی ئازادی کۆبوونەوەیەك ئەکەن و تیایدا دەستەیەك بۆ سەرپەرشتی کۆبوونەوەی هەڵسوڕاوان هەڵدەبژێرنو سەرەنجام سازکردنی ڕێپێوانێکی جەماوەری هێمنانەلەسەر ئاستی شار بۆ خواستەکانی کارەباو ئاو سووتەمەنیو پێداویستیەسەرتاپیەکانو داکۆکی لە مافو ئازادییەکانی خەڵك. شایەنی باسە کە ئەندامانی ڕۆژێك لەخزبەکانی کوردستانی تیایە بەڵام تەنها بەناوی خۆیانەوە بەشداری ئەکەن نەك حزبەکانیان.

ناڕەزایەتییەکانی خەڵکی کەلار سەرباری هەرەشەکان، سەرکەوتوانە کارەکانی بەرەو پێشەوە ئەڕوات.

ڕۆژی ٧ی ئەیلوی ٢٠٠٥ کاتژمێر ١٠ی سەرلەبەیانی، وەلەسەر بانگەوازی هەردوو ڕێکخراوی بەمەدەنی کردنی کەلارو کۆمەڵەی گۆڕان، نزیکەی ٣٠٠٠کەس لەبەردەم بارەگای قائمقامی ئەو شارە کۆبوونەوەو داواکاریەکان لەڕێگەی نوێنەرانیانەوە خرایە بەردەم ئیدارەی ئەو شارە، کەبریتیبوو لە: دابین کردنی کارەبا، دابین کردنی ئاو، دابین کردنی سووتەمەنی، بنەبڕکردنی گەندەڵی، پێشکەش کردنی خزمەتگوزارییەکان بەدانیشتوانی ئەو شارە کە لەهەموو پێداویستیەیەکی سەرەتایی بێبەشە. بەڵام لەبەر نەبوونی هیچ ڕێگاچارەیەك لەبەرامبەر خواستەکانی خەڵکدا، ئیدارە کەوتە هاندانی چەکدارەکانی ئەو شارە کە هەموویان لە ئینزاردا بوون، بۆ ئیستفزاز کردنی خەڵکو لەقەکردن بەسەریاندا بۆ ئەوەی بەپاسای ئاژاوگێڕی ئاسانتر ببتوانن کۆنترۆڵی بکەن، بەڵام بەهۆشیوەیەی کە دیاری کرابوو و پێش وەهەت نەخشەی بۆ کێشرا بوو وادەرنەچوو، چونکە خەڵکەکە زۆر لەوە زیاتر بێزاروو تورەتر بوون کە سڵ لەتەقەو هەڕەشەکانی پۆلیسو ئاسایشی ئەوشارە بکەنەوە، هەربۆیە ئەوانیش لەکاردانەوەیەکی ئاسایدا کەوتنە بەردەباران کردنی بارەگای قایمقامیەت، بەمەش پەتی تەحەمولی ئەوچەکدارە قارەمانانە پچڕاو تەیاتوانی خۆیان ڕابگرن، بۆیە کەوتنە تەقەکردنی ڕاستەوخۆ لە خۆپیشاندەرانو زیاتر لە شەش کەسیان بریندار کرد، کە لەبەر ئەهستی برینەکانیان هێشتا ئەو بریندارانە لە خەستەخانەدان. ڕۆژی دواتر وەزیری ناوخۆی ئیدارەی یەکێتی لەوێ لەگەڵ نوێنەرانی خۆپیشاندانەکە جارێکی تر کۆبووەو بەپێی لێدوانی یەکێك لە نوێنەران وەزیر بەڵێنی چارەسەر کردنی کێشەکانی داوەو هەوڵیداوە کە ئەو ڕقوبێزارییە جەماوەرییە هێمن بکاتەوە. هەر لەمبارەیەوە کۆنگرەی ڕیفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان لەمەمان ڕۆژی ڕووداوەکە بەیاننامەیەکی دەرکردوە و پشتیوانی لەخواستەکانی خەڵکی کەلار کردوەو ئیدانەی ئەو هەڕەشەوگۆڕەشانەی ئەو ئیدارەیەی کردوە. کە دەقی بەیاننامەکە لەلاپەڕە (٢)دا ئەخوێنێنەوە،

هەر سەبارەت بەم کێشەیە و ڕوونکردنەوەی زیاتری لایەنە ئادیارەکانی ئەم خۆپیشاندانە،چاوپێکەوتنی ڕاپرسی لەگەڵ (مامۆستا عەباس) یەکێك بەنوێنەرانی خۆپیشاندانەکە لەلاپەڕە (٣)دا بخوێنێنەوە.

ئیدارەی سلێمانی بەر بەهەموو هەوڵێکی هێمنانە ئەگرێت

ئەبێت ناڕەزایەتی خەڵك زیاتر جۆش بخوات

جەماوەری ناڕازی سلێمانی،

دوای ئەوەی کە مۆڵەتی وەرگرتنی سەکۆی ئازاد لەیاریدەدەری سەرۆکی شارەوانی وەرگیرا، بۆ بەستنی کۆبوونەوەیەکی جەماوەری بۆ قسەویاس لەسەر (مافو ئازادییەکان)، بەڵام ئاسایشی پارکی ئازادی ئەمڕۆ بەبیانووی ئەمنیەوە داوای مۆڵەتی دەزگا ئەمنیەکانیان کرد، سەرەنجام داوا لە وەزارەتی ناوخۆ کرا بەڵام پاش ڕاگرتنی نوێنەرمان بۆ ماوەی سێسەعات، سەرەنجام لە دواین کاتەکانی دەوامی ڕەسمیو بەئیمزای وەزیری ناوخۆ داواکەمان ئاڕاستەی پارێزگای سلێمانی کرا، کە ئەمە دروست مانای ڕازی نەبوونو ڕێگا پێنەدان بوو، چونکە کاتی دەوامی پارێزگا نیەو کەسێك نابێت کە وەڵام بداتەوە.

ئەم دەستی دەستی پێکردنە دروست بەو مانایەبوو کە ئیدارەی سلێمانی ڕێگە بە ئەنجامدانی هیچ جۆرە کۆبوونەوەیەك نادەن، وەئەگەر بەسەریشیاندا فەرزکرا ئەوا بەشێوەی ناڕەزایەتیەکانیچەند ڕۆژی ڕابردوو، بە گوللە دەنگی ناڕەزایەتی خەڵك کپ ئەکەنەوەو خەڵتانی خوێنی ئەکەن. هەر چەند ڕۆژێش لەمەوبەر پارێزگاری سلێمانی داوایەکی (دەستەی داکۆکی لەڕووناکی) بۆ ئەنجامدانی ڕێپێوانێکی هێمانە ڕەتکردەوەو ڕێگای نەدا بە بەرپاکردنی.

جەماوەری ناڕازی

خەڵکی کوردستان وێڕای ئەوەی کە لەساتو سەودای ئەحزابی ناسیونالیست سەبارەت بەدەستورو ئایندەی کوردستان، مافەکانیان خوراوەو مامەڵەی هەرزانی پێوەکراوە، هاوکات خەڵك لە زۆربەی پێداویستییە سەرەتاییەکان بێبەشە، خەڵك لە کارەباو ئاو سووتەمەنیو خزمەتگوزاریەکانو مافە فەردیو مەدەنیەکان بێبەشکراوە، لەولاشەوە دەسەڵاتداران بەپارەو پولی دزراوی ئەم وڵاتە ژیانیان لەلوتکەی ڕفاهیەتدایەو ئامادەنین بەهیچ شێوەیەك وەڵامی خواستەکانی خەڵك بدەنەوە، ئەمە پێشینەیەکی خەتەرناکەو ئەگەر بەرپێنەگیرێت چەندبەرابەر ئاستی ژیانی خەڵك دێتەخوارەوە، وەچەندبەرابەریش سەرکوتو پێشێلکاری زیاتریان بەرامبەر ئەکرێت. ئێمە لەکاتێکدا کە هەڵوێستی وەزارەتی ناوخۆو پارێزگای سلێمانی بەتوندی ئیدانە ئەکەینو بە پێشێل کردنی ئازادی هەڵسوڕانی سیاسی لەقەڵەم ئەدەین، هاوکات ئەوە دووپات ئەکەینە کە دەست بۆ شێوازیترو شێوەکاریتر ئەبەین بۆ هێنامەیەدانی خەڵکو بەرزکردنەوەی داواکانیانو وەرگرتنەوەی مافەدزراو ئازادییە زەوتکراوەکانیان. بانگەوازی ئیدارەی سلێمانیش ئەکەین کە دەست هەڵگرێت لەو شێوازەو مل بدات بەویستو داخوازییەکانی خەڵك.

بـ.ژی ئیدارەی جەماوەریی خەڵك

کۆنگرەی ڕیفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان

١٣/٩/٢٠٠٥

فەرهاد پیربالّ:

پشتیوانی ناڕەزایەتیەکانی خەڵکی کەلار ئەکات ناوچەی زانکۆی سەڵاحەدین لەدەست کۆمەڵێك بەعسیو نەزاندایە

ڕاپرسی، ئاژانسەکان: هەفتەی ڕابردوو حکومەتی هەرێم(سلێمانی) بڕیارێکی دەرکرد سەبارەت بە سەڵاحیەتەکانی ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی، کە تیایدا ئامادە کراوە بە جێگەوڕێگەی ئەنجومەنی پارێزگاو پەیوەندی ئەو بەوەزارەتەکانی هەرێمەوە، کە لە زۆر جێگادا هاتووە کە وەزارەتەکان بەتەنسیق لەگەڵ پارێگادا کارەکانیان ئەبەنە پێشەوەو لەهەندێك بڕگەی بڕیارەکەدا هاتوە کە دەسەڵاتی ئەنجومەنی پارێزگا بالاترە لە وەزارەتەکانی هەرێم، ئەم بڕیارەو ئەم ئالوگۆڕکێیە دوای ئەوە دێت کە بڕیارە ئیدارەکانی هەرێم ببنەوەبەیەکو لێرەوە ئەم بڕیارە پاڵپشتی فراوانکردنەوەی لەسەردانەکەیدا بۆ سلێمانی

بارزانی لەسەر سەڵاحیەتەکانی پارێزگای سلێمانی قسەی هەیە

دەسەڵاتەکانی ئەنجومەنی پارێزگا دەکەن، بۆکەمکردنەوەی دەسەڵاتی باڵاتر کەسببەی ڕۆژ ڕووبەڕووی یەکێتی ئەبێتەوە. هەروەها پاش دەساڵو لەسەردانێکدا بۆ شاری سلێمانی بارزانی سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان وێڕای کۆبوونەوەی زۆری داخراو و یەکدوانێکی کراوەی لەگەڵ بەپرسەکانی دەزگا پەیوەندیدارەکانی هاوکات کۆبوونەوەی تایبەتی لەگەڵ ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی کردوەو یەکێك لە گرنگترین باسەکانی ئەو مەسەلەی دەسەلاتی پارێزگا بوو. کەچاوێرانی سیاسی لەکوردستان ئەگەری ڕێکەوتن لەسەر ئەم مەسەلەیە بەدوور ئەزانن.

ڕێوار ئەحمەد:

خەباتی جەماوەری دژی گەندەڵیو نەبونی خزمەتگوزاریەکان پیویستی بە ریکخراو بوونو سەراسەری بونەوە هەیە!

لە پەیامێکیدا بۆ پشتیوانی لەخۆپیشاندانەکانی خەڵکی کەلار، لیدەری حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق، ڕێبوار ئەحمەد دەڵێت: "١٤ساڵە ئەحزابی بزووتنەوەی کوردایەتی، بە هەموو شیوەیەك ئیمتحانی خۆیاندەوە، هەموو سیناریۆو مانوورەکانیان لەلایەن خەڵکەوە تاقی کراوەتەوە. بە کردەوە دەرکەوت کە دەسەلاتی ئەوان هیچ مۆرکێکی دەسەلاتو ئیرادەی خەڵکی پیوەنییە. خۆیان و دەسەلاتو میلیشیاکانیان دژی خەڵکن، دژی ئازادیو مافە سیاسیو ئابوریەکانی خەڵکن..."

وە بانگەوازی خەڵکی کوردستان ئەکات کە لە دژی گەندەڵیو نەبونی خزمەتگوزاریەکان، ناڕەزایەتیەکانی خەڵك پیویستی بە ریکخراو بوونو سەراسەری بونەوە هەیە. شایەنی باسە کە ڕێبوار ئەحمەد پێچەوانەی سکرتێری حزبەکانی کوردستان، کە لەجیاتی پشتیوانی لە بەرامبەر خەڵك وەستانەوە، ڕێبوار ئەحمەد دەڵێت" حیزبی کۆمۆنیستی کریکاری پشتیوانی خەڵکەو لە سەنگەری پیشەوەی ئەم خباتە ڕادەوەستێت"

لە سایتی (ح ك ك ع)ەوە

بانديكى دزى لە پێنجوێن دەستگیر دەکرێت

ئەوا: دوای ئەوەی بۆ ماوەیەك بەهۆی دزین و هەڵکوتانە سەر ماڵی هاوڵاتیان نیگەرانی لە ناو دانیشتوانی شارۆچکەی پێنجوێن و دەورویەریدا دروست بوبو و دەنگۆی ئەوەبڵاوبوبۆوە کە باندی دزی لە پێنجوێندا پەیدابوە ، دەزگا ئیداریەکان و مەفرەزەکانی پۆلیسی پێنجوێن هەوڵەکانیان خستەگەڕ بۆ دەسگیرکردنی ئەو کەسانەی کە پشتیوان خستۆتە ناو هاوڵاتیانەوە و سەرەنجام دزەکانیان دەسگیرکرد ، (عومەر غەریب) قائیمقامی قەزای پێنجوێن لەو بارەیەوە وتی : عومەر غەریب: پاش ئەوەی کە کۆمەڵێك زانیاریمان بەدەست گەیشت، کە دوێنێ کابرایەکیان ڕووت کردۆتەوەو شەش حەوت هەزار دینارمان لێ سەندووە، پاش ئەوە دزەکان ئاشکرا بوون، دوو دز بوونو یەکێکی کەش هاوکاریان بووە، لە پێنجوێندا پاش ئەوەی کە دڵنیا بووین کە ئەو سێ دزەن، لەبەرئەوە مەفرەزەیەکی پۆلیس و پۆلیسی گومرگ چوونە سەریانو دوانیانی لەوێ گرتو یەکێکی تریشیان لە ناوچەی (کانی خان) گیرا، لەمەوپێش چەند دزێکی ترمان گرتبوو بەڵام بەدەسگیرکردنی ئەم سێ دزە هیوام وایە کۆتایی هەموو دزەکان بێت لە پێنجوێن.

ناکرێت تا نرخی هێڵەکانی ناوشاری کۆیە لە (٢٥٠) دینارەوە نەکەین بە (٢٠٠) دینار کەتێمە هەرگیز بەم پێشنیارە ڕازی نابین، یەکێکی تر لەشۆفێرەکان گوتی گەر چارەسەری ئەم کێشەیەیمان بۆ نەکرێت ئەوا دەچینە شاری سلێمانی وەك خاوەن سەنیەکانی شاری سلێمانی ماندەگرین دوابەدوای دیتنی نوێنەری شۆفێری پاسەکان لەلایەن (نەوزاد کاکە ڕەش) جێگری پارێزگاری هەولێر لەکۆیە جێگری پارێزگاری هەولێر لەکۆیە بڕیاری دا گرفتەکەیان بۆ چارەسەریکات بەمەش داوای لێکردن بگەڕێنەوە سەر کارەکانی خۆیان.

شۆفێری پاسەکانی هێڵی ناو شاری کۆیە مانیان گرت

نەوا: بێئیشیوەڕێی سێ شەممە ١٣/٩/٢٠٠٥ شۆفێری (٤٥) پاسی هێڵەکانی ناوشاری کۆیە لەبەردەم پارێزگاری هەولێر لەکۆیە مانیان گرت سەبارەت بەم مانگرتنە یەکێك لەشۆفێرەکان ڕاگەیاند: بەپێ ی بڕیاری پارێزگاری هەولێر لە کۆیە بەنزینی پێویستمان بۆ دابین

پشتیوانی لەخواستەکانی خەڵکی کەلار ئەکەین

راپەڕینی گەروەری کەلار تائێستا سەرکەوتوە

ئەمڕۆ چوارشەممە بەروارى ٧/٩/٢٠٠٥ لەلایەن دەستەی بەمەدەنی کردنی کەلارو کۆمەڵەی گۆران، سەرپەرشتی ڕێپێوانێکی هیمنانە کرا بۆ بەردەم قائمقامیەتی کەلار، بۆ خواستی باش کردنی کارەباو ئاو و دابین کردنی پێداویستیپەیکانی خەڵک، سەرەتای کۆبوونەوەکە لەبەردەم سەنتەری هەڵبجەو دواتر بەرەو بارەگای قائمقامیەتی قەزا بەڕێکەوتن، ژمارەی خۆپیشاندەران زیاتر لە ٢٥٠٠کەس بوو، کە ئەمە گەورەترین ڕێپێوانی جەماوەریە کە لەوشارەدا ئەکرێت بەرامبەر گەندەڵی دەسەڵاتداران.

نوێنەرانی خۆپیشاندانەکە کەچوبوونە لای قائمقامی کەلار، هێشتا لەگفتوگۆکردندا بوون لەگەڵ قائمقام، کەچی بەبێ هیچ پاساوێك فەزای عەسکەری ئەو ناوەی داگرت و هەرەشەوگوڕەشە لەخەڵك چاوترساندن دەستی پێکرد، کە ئەمە وایکرد وەزعەکە ئاڵۆزتر بێت، هەرچی ئیدارەی حکومەتو جەنابی قائمقامیشە لەبەردەم خواستەکانی خەڵکدا بێدەنگبوون و بێوەڵام بوون، بەڵام خەڵکی سوور بوون لەسەر ئەوەی کە قائمقام ئەبێت خۆی بێتو ڕاستەخۆ بۆ خەڵکەکە قسەبکات، بەڵام نەقائمقامو نە کەسیتر لەو ئیدارەیە جورئەتی خۆنیشاندانی خەڵکیان نەبوو، وەتەنها داوایان لەنوێنەران ئەوەبوو کە ئەو خەڵکە هێمن بکەنەوە، بەڵام نوێنەرەکان پێیان ووتوە "کە تۆ دوو ئاسایشت پێ هێمن ناکرێت ئێمە چۆن سەدان کەسمان پێ هێمن ئەکرێتەوە، خۆ خەڵکە بە دابین کردنی پێداویستیپەکانی ژیانیان هێمن ئەبنەوە". ئەمەش ڕقو بێزای خەڵکەکەی زیاتر کردوەوەشەو چەك ڕووکردنە خەڵك لەلایەن ئاسایشەکانەوە ، وایکرد کەخەڵکەکە بکەونە بەردباران کردنی قائمقامیەتو جامی سەیارەو شوشەی بیناکەیان شکاندو لەولاشەوە تەقەیەکی ئیجگار زۆر کرا کە لەئاکامدا زیاتر لە شەش کەس بەخەستی بریندار بوون، کە دەنگۆی ئەوە بڵاوە کە دوان لەبریندارەکان گیانیان لەدەست دابێت. دوای ئەوەی کە ئەو ڕێپێوانە هێمنانەیە شێوێندراو وەك کردەوەی هەمیشەیی ئاسایش چەکی تیایەکار هێنرا بۆ سەرکوتی خەڵك، خۆپیشاندەران بڵاوەیان پێکرا، بەڵام نوێنەرانی خەڵکەکە ئێستا سەرگەرمی داڕشتنی نەخشەیەکی ترن بۆ چارەسەری وەزعەکەو هێمن کردنەوەیەو خواستی دادگایی کردنی هەموو ئەوانەی کە هۆکاری ئەو شێواندنەبوون لەئاسایشو پۆلیسەکان.

ئەمە یەکەمجار نییە کە ئاسایش بەم شێوازە نائینسانیو دوور لەهەریەکەی مرۆیی ڕەفتار ئەکات، تەنها لەماوەی دوومانگی ڕابردوودا ئەمە سێهەمین جارە کە تەقە لەخۆپیشاندەرانی بێچەك ئەکرێت، کە تەنها هێزە سەرکوتگەرو دیکتاتۆرەکان ئەم شێوازەیان هەیە. شایەنی باسە کە پارێزگاری سلێمانی ماوەی دوو ڕۆژە مۆڵەتی یاسایی خۆپیشاندانی (دەستەی داکۆکی لەڕووناکی خەڵك)ی بەبیانووی جۆراوجۆرەوە داخستووەو بەنیاز نین ڕێگا بدەن کە خۆپیشاندان بکرێت لەسلێمانی بۆ خواستی باش کردنی کارەبا.

ئێمە لە کۆنگرەی ڕیفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان وێڕای پشتیوانی تەواومان لەو ناڕەزایەتیانەی خەڵك، هاوکات ڕایدەگەیەنین کە ئەبێت دەست بەجێ گیراوەکان ئازاد بکرێنو تاوانبارانیش بەسزای خۆیان بگەیەنرێن، هاوکات دەسەڵاتداران ئەبێت نیشانی بدەن کەئەگەر خزمەتی خەڵکیان پێناکرێت، با واز بهێنن. هەروەها بانگەوازی تەواوی خەڵکی کەلار ئەکەین کە لەسەر داواکاریەکانیان سوور بن و شێوازی خەباتگێڕانەیتر بگرنە بەر بۆ درێژەدان بە ناڕەزایەتیەکانیانو گەیشتن بەئامانجەکانیان.

بژی خەبات لەپێناو باشکردنی ژیان،

ڕیسوایی بۆ سەرکوتکەران.

کۆنگرەی ڕفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان

٧ی ئەیلولی٢٠٠٥

حوکمی قەرەقوش بە دەستوور

عوسمان حاجی مارف
ghafur@ukonline.co.uk

پەرلەمانی کوردستان لە ڕۆژی ٢٤/٨/٢٠٠٥دا بەلیی یەکێتیو پارتی بۆ لاکاندنی کوردستان و زیندە بەچاڵکردنی خواستی جیابونەوەی کوردستان و ڕیفراندۆمیکی گشتی و ئازاد و سەرکوتی مافە سیاسی و مەدەنیەکانی خەلکی کوردستان، جەخت لێکردوە دوجار هاریکردەوە. بەناو "بزوتنەوەی ڕیفراندۆم" و بە ئیمزای "کۆمیتەی بالای بزوتنەوەی ڕیفراندۆمی کوردستان- دەرەوەی وولات- " لە ڕۆژی ٤/٩دا واتە پاش ١١ ڕۆژ هەلوێستێکی جەبونانە و شەرمۆکانەی دەربڕیوە سەبارەت بەدەستور، کە بەراستی هەر شایانی ئە و کەسانەیە کە بە عەقد کاری سیاسی بگرنە ئەستۆ.

*** " بزوتنەوەی ڕیفراندۆم" بزوتنەوەی یەکێتی و پارتی بوو!**

"بزوتنەوەی ڕیفراندۆم" بزوتنەوە نەبوو وەنیە. هەر بزوتنەوەیەکی کۆمەلایەتی مانای سیاسی و کۆمەلایەتی خۆی هەیە. ئەم جولانەوەیە یەکێتی و پارتی پێکیان هێنا بەهۆی کۆمەلێک لە نوسەرانی داروەدستەی خۆیانەوە لە پێناو لەباربردنی خواستی ڕەواو بەرحەقی خەڵکی کوردستان و لەراستیدا بۆ ئیحتوا کردنی خواستی ڕیفراندۆم و جیابونەوەی کوردستان بوو. بەڵام ئەم سیاسەت و تاکتیکەی یەکێتی و پارتی جێگایەکی گرینگی هەبوو بۆخۆیان، لە لایەك تاڕادەیەك خەڵکی کوردستانیان سەرگەرم کرد بە خۆیانەوە لەرێگای سەرانی ڕاسپێردراوی ئەم بە ناو "بزوتنەوەیەو" و بەم پێیەش خەڵکی کوردستان ڕاستەوخۆ کران بە حەلقەی زەختێکی گەورە بۆ جێبەجێبونی ئامانج و سیاسەتەکانی یەکێتی و پارتی بەبی ئەوەی بەخۆیان بزانن، چونکە حەلقەی سەرەکی ئەم تاکتیکەی یەکێتی و پارتی بۆ بەرێخستنی جولانەوەیەکی لەم چەشنە زەخت و فشار بوو بۆسەر ئەمەریکا و هێزە ئیسلامی و قەومیەکان لە بەغدا لە پینناو دابینکردنی فیدرالیەتدا، ئامانجی یەکێتی و پارتی کە ڕاستەوخۆ دژ بەو ویستە ڕاگەیەندراوە بوو کە " بزوتنەوەی ڕیفراندۆم " بەرزیکردبوەوە. ئەم "بزوتنەوەیە" ئەگەر بە زەرەیەک زەمینەی کۆمەلایەتی هەبوایە، جگە لە زەمینە کۆمەلایەتیەکەی یەکێتی و پارتی، ئەوا هەروا بەئاسانی و شەرمۆکانە بۆیان نەدەکرا واز لە خواستەکانیان بهێنن و واز لە دەنگی ٩٨% و خۆپیشاندانی ٢ی ئۆکتۆبەری ساڵی ٢٠٠٤ خەڵکی کوردستان بهێنن و لەبەرانبەر ئەحزابی کوردی و بڕیاری پەرلەمانیشدا کە دژ بە خواستی ڕاگەیەندراوی ئەم بزوتنەوەیەیە هەروا بی دەنگ بن!. ئەم بزوتنەوەیە لیبردا و تاکو دەورەیەکی تر وەزیفەکەی تەواو بوو، چاوەریی ئەوەیە کە یەکێتی و پارتی فشارێکی تریان بۆ بێت و ئەمانیش عەقدێکی تر ببەستن. بەڵام خواستی ڕیفراندۆم و جیابونەوەی کوردستان یەکێکە لە گەورەترین فراوانترین خواستەکانی خەڵکی کوردستان و پیم وابێت خەلکی کوردستانیش لەناوەڕۆکی ئەم " بەناو بزوتنەوەی ڕیفراندۆم"ە گەیشتوە، یان پێویستە تێگەیشتبێت و چیتر بە تەپڵەکەی هەلنەپرێت.

***بەیاننامەی "بزوتنەوەی ڕیفراندۆم" دەربارەی دەستور –دەرەوەی وولات!**

ئەم بەیاننامەیە پاش ١١ ڕۆژ دەچوە بەناوی –دەرەوەی وولات- پرسیاری یەکەم ئەوەیە بۆچی بەناوی دەرەوەی وولات؟! دورنیە سبەیێنی سەرانی ئەیڵی ئەم بزوتنەوەیە کە لەکوردستاندا دەژین پیمان بڵێن لە ترسی یەکێتی و پارتی ئیمە نەمان توانیوە بەیاننامەیەك دەربکەین، بەڵام مەسەلەکە ئەوەنیە و پەیوەندی بەمەسائیلی ئەمنییەوە نیە، ئەوان خۆیان فەرمانبەرن و چیان پی بوتریت ئاوا دەکەن و ئەمڕۆ پاش ئەوەی دەستورە کۆنەپەرست و گەندەڵ و بۆگەنەکەی عێراق ڕیککەوتنی لەسەر کراوە، ئیتر بۆ یەکێتی و پارتی ئەرکی تر هاتۆتە پێشەوە، ئەویش ڕاپێچکردنی خەڵکی کوردستانە بۆ دەنگدان بۆ ئەم دەستورە کۆنەپەرستە، کە تیایدا ئەرکی بزوتنەوەی ڕیفراندۆمیش لەم دەورەیەدا بە ئاکامی خۆی کەیشتووە لایەنی کەم لە ڕواڵەتی یەکێتی و پارتیەوە "فیدرالیەت"یان بۆ جێبەجێبوە و بۆیە ئیتر سەرانی بزوتنەوەی ڕیفراندۆم دەچنەوە سەر کاروباری خۆیان. هەر بۆیە تەنانەت ئەم بەیاننامەیەش هیچ جۆرە ڕەخنەو تەنانەت گلەیی و گازندەیەکی تێدانیە بەرانبەر بە یەکێتی و پارتی و تەنانەت ئاماژە ناکات بە بڕیاری پەرلەمانی کوردستانیش، کە چۆن بڕیاریان داوە دژ بە داواکارییە ڕاگەیەندراوەکانی خۆشیان. بەیاننامەکە لەوەش زیاتر دەروات و یەکێتی و پارتی لە ژێر باری هەر مەسئولییەتێك هێناوتە دەرەوەو وەك ئەوەی کە یەکێتی و پارتی نوسەرانی دەستور نەبوین و لە بەغدا سەرۆک و ٧٥ ئەندام پەرلەمان و ٨ وەزیریان نەبوبێت!! بەیاننامەکە پیمان دەڵێت ". . چاوەڕوان بوو لە هێزە سیاسیە نوێکانی گۆڕەپانی عێراق و بەتایبەت دەسەڵاتدارە کاریگەرەکان و (بەتایبەت ئەوانەی دەستیان هەبوو لەو گوناهە مێژوییە گەورەیەی دەرهەق بە کورد کرا لە سەرەتای سەدەی ڕابوردوو) کە ئەو گوناهە بسڕنەوە و ماڵ بگەڕێننەوە بۆ خاوەن ماڵ و بەپێی یاسا و پەیمانە نێو دەوڵەتییەکان مافی دیاریکردنی چارەنوس بدری بەم گەلە، بەڵام وا کەرەتێکی تر گوناهی مێژوو دووبارە بووەوە لە ئاست ئەم میللەتە وەك ئەوەی ئەم میللەتە لە ئەستیرەیەکی تردا بژی و بەدەر بێت لە مافە مرۆیەکان و یاسا نێ، دەوڵەتیەکانی ئەم سەر زەمینە. لەم ڕۆژانەدا ڕەشنوسی دەستوری نوێی عێراق دەرچووە و گفتووگۆکەرانی کوردی پێی قایل بوون. . "!!

سەرنج بدەن لەم پاساو دان و مامە حەمەیی کردنە بۆ یەکێتی و پارتی، سەرنج بدەن لەم دەربڕینە شەرمۆک و جەبونانە، زۆر ئاڕەق و بە ئینێنافانە پێویست بوو بوترێت "ئیمە ئەرکمان ئەوا بوە و جاری ئیشیان بە ئێمە نەماوە و ئیمە ئیشی خۆمان بەجێگەیاند" ئەگینا چ بزوتنەوەو جولانەوەیەك هەیە لە دنیادا، کە لە پینناو ئەوەتەکانیدا لایەنی کەم ڕەخنە نەگرێت لەو لایەنانەی کە دژ بە جێبەجێبونی خواست و ئامانجەکانیتی، لایەنی کەم بانگەوازی خەڵک نەکات بۆ ڕوبەڕوبونەوەو وەستانەوەو درێژە دان بە خەباتی؟ بەڵام بزوتنەوەی ڕیفراندۆم جنسێکی تری، لە قوماشە عادییەکەکانی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاست. ئەم بزوتنەوەیە دڵی نایە ڕەخنە لە یەکێتی و پارتی بگرێت و وەك ئەوەی سەرانی یەکێتی و پارتی تەنها تەماشاکەر بوبن لە نوسینی دەستوردا، وەك ئەوەی بارزانی و تاڵەبانی لە ڕیزی دواوە دانیشتبن و هیچ کارە بوبن و تەنها لەسەر کورسی ئیحتیات دانیشتبن و یاریکەری ئەیڵی نەبوبن. بۆ هەموو دنیا ڕۆشنە کە یەکێتی و پارتی یاریکەری ئەیڵی بون لە لکاندنی کوردستان بە عێراقەوە لە بە زیندە بەچاڵکردنی خواستی ئەو ٩٨%ی کە ئیوە خۆتانی پێوە هەڵدەکێشن، لە دارشتنی کۆنەپەرسترین دەستور و ڕاپێچکردنی خەڵکی کوردستان بۆ ژێر چنگی ئیسلامی سیاسی و شەریعەتەکەی، لە ئەوانەی دەستیان هەبوو لەو گوناهە مێژوییە گەورەیەی دەرهەق بە کورد کرا لە سەرەتای سەدەی ڕابوردوو کە ئەو گوناهە بسڕنەوە و ماڵ بگەڕێننەوە بۆ خاوەن ماڵ و بەپێی یاسا و پەیمانە نێو دەوڵەتییەکان مافی دیاریکردنی چارەنوس بدری بەم گەلە، بەڵام وا کەرەتێکی تر گوناهی مێژوو دووبارە بووەوە لە ئاست ئەم میللەتە وەك ئەوەی ئەم میللەتە لە ئەستیرەیەکی تردا بژی و بەدەر بێت لە مافە مرۆیەکان و یاسا نێ، دەوڵەتیەکانی ئەم سەر زەمینە. لەم ڕۆژانەدا ڕەشنوسی دەستوری نوێی عێراق دەرچووە و گفتووگۆکەرانی کوردی پێی قایل بوون. . "!!

سەرنج بدەن لەم پاساو دان و مامە حەمەیی کردنە بۆ یەکێتی و پارتی، سەرنج بدەن لەم دەربڕینە شەرمۆک و جەبونانە، زۆر ئاڕەق و بە ئینێنافانە پێویست بوو بوترێت "ئیمە ئەرکمان ئەوا بوە و جاری ئیشیان بە ئێمە نەماوە و ئیمە ئیشی خۆمان بەجێگەیاند" ئەگینا چ بزوتنەوەو جولانەوەیەك هەیە لە دنیادا، کە لە پینناو ئەوەتەکانیدا لایەنی کەم ڕەخنە نەگرێت لەو لایەنانەی کە دژ بە جێبەجێبونی خواست و ئامانجەکانیتی، لایەنی کەم بانگەوازی خەڵک نەکات بۆ ڕوبەڕوبونەوەو وەستانەوەو درێژە دان بە خەباتی؟ بەڵام بزوتنەوەی ڕیفراندۆم جنسێکی تری، لە قوماشە عادییەکەکانی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاست. ئەم بزوتنەوەیە دڵی نایە ڕەخنە لە یەکێتی و پارتی بگرێت و وەك ئەوەی سەرانی یەکێتی و پارتی تەنها تەماشاکەر بوبن لە نوسینی دەستوردا، وەك ئەوەی بارزانی و تاڵەبانی لە ڕیزی دواوە دانیشتبن و هیچ کارە بوبن و تەنها لەسەر کورسی ئیحتیات دانیشتبن و یاریکەری ئەیڵی نەبوبن. بۆ هەموو دنیا ڕۆشنە کە یەکێتی و پارتی یاریکەری ئەیڵی بون لە لکاندنی کوردستان بە عێراقەوە لە بە زیندە بەچاڵکردنی خواستی ئەو ٩٨%ی کە ئیوە خۆتانی پێوە هەڵدەکێشن، لە دارشتنی کۆنەپەرسترین دەستور و ڕاپێچکردنی خەڵکی کوردستان بۆ ژێر چنگی ئیسلامی سیاسی و شەریعەتەکەی، لە ئازادی سیاسی، ئازادی ئینسانەکان، دەورو ئیرادەی ئینسان، ئینسانیەت و مافی ئینسان، ئازادی بیروڕا لە سەپاندنی هەر ئایدۆلۆژێی عەقیدەیەکدا دەبنە ژێر دەستو پێوە و تیرۆر دەکرێن، بە تانك و فڕۆکە تۆب یاران و دەستریژ دەکرێنو ناهێلن سەر دەربهێنن.

سەپاندنی هەر عەقیدەیەك بەسەر خەلکیدا لە هەر هیزو لایەنیکی سیاسییەوە بیت، سەر بەهەر بزووتنەوەیك بیت، ڕوخساریکی دێزو بۆگەناویە، ژیانی بەشەریەت ناشرین دەکاتو کارەساتی بەردەوام بەدوای خویدا دەهێنێت. دەرگیری خەلکی عیراق لە بەرامبەر دەسەلاتی بۆگەنی صدام حسینیدا لە بۆگەنی ئەتەوەپەرستی عەرەبایەتیو بەعسییەتەوە بوو، هەتا عەرەبایەتی تۆخ کردایەتەوە ئاگری دۆزەخەکەی داختر دەبوو، کاتێ صدام پەنای برد بۆ ئیسلامی سیاسیو (الله اکبر)ی دا لە ئاڵای عیراق، ئاسمانی عیراقی تەواو ڕەشکرد. کیشەی ئەسلی سەپاندینی عەقیدەو مەزهەبو ئەتەوەپەرستیو موقەدەس کردنو بەرەسمیەت ناسینێتی لە دەستووری دەولەتدا، کە نابێت قەبول بکرێتو دەبیت ئەوانە پوچ کرینەوە، لە دەولەتو تەعلیم دورخرینەوە، تەنها بەبنە مەسەلەیك شەخسی. دەولەت دەبێت غەیرە قەومیو غەیرە دینی بێت، گەر وەها نەبیت هەمیشە قەرەقوشەکان دەسەلاتیان ئەبێتو ژیانی خەلکی هەراسان دەکەن.

لە ڕەشنوسی دەستووری ئیستای عراقدا نوسراوە (لە ماددەی دووەم: بەشی یەکەم: ئیسلام ئاینی ڕەسمی دووەمە لە سەرچاوەی بنەڕەتی تەشریعە. ئەلف: نابیت یاسایەك دابرێژرێت دژی حوکمە جیگیرەکانی ئیسلام بێت.)

ئەمە زەنگی مەترسیەکی گەورەی ترە، کە ڕەشنوسی دەستووری عیراق پیمان ڕادەگەیەنیت، خەریکە بە ریکەوتنی هیزە کۆنەپەرستەکان، نەتەوەپەرستانو ئیسلامی سیاسی، حوکمی قەرەقوشەکان دەکەنە دەستوورو لەسەر تەختی دەسەلاتی سیاسی لە عیراقدا دایان دەمزرێنن، کە بە مل کەچی بە کۆیلەکردنی ژنان و لاوان و بەستنەوەیان بە کۆنەپەرسترین یاسا و فەرهەنگ و عادەتەوە، لە سەرکوتی خەڵکی کوردستان و زەوتکردنی مافە سیاسی و مەدەنیەکانیاندا، وە لە نوسینی دەستوریک کە تەواوی خەلکی عێراق گیرۆدە دەکات بە بی مافی سیاسی و ئابوری و مەدەنی و فەردی و دەیانخاتە نیو گێژاوی شەری قەومی و تائیفیەوە. بەڵام لایەنێکی تری ئەم بڕگەیە بێمانا ترین تەوەقع چاوەڕوان دەکات لە " هێزە سیاسیە نوێکانی گوڕەپانی عێراق و دەوڵەتە دەسەلاتدارە کاریگەرەکان" ئەوەی کە چاوەڕوانی ئەو هێزانەی دەکرد یەکێتی و پارتی بوون ئەگینا کەسی دیکە نەبون، هیچ کەس لە کوردستان دڵی بە ئیسلامی سیاسی شیعی و حجەاللە کانیان نەك خۆش نەبوو بەڵکو بە دێوزمەی داهاتویان دەزانی. ئەوە یەکێتی و پارتی بون لەسەر خۆیان شکاندوو ملا بەختیار بوو کە تەوەقعی ئەوەی نەدەکرد، ئەو هیزە هاوپەیمانانەیان ئاوایان لەگەڵ بکەن و پەشیمان ببنەوە لە بەلێنەکانیان!! ئەو هێزانە بە ئەمەریکاشەوە، نەك جێگای ئەوەنیە کە چاوەروانیان لێبکرێت و کاریك بکەن لە بەرژەوەندی خەلکی عێراق و کوردستان، بەڵکو پێویستە بە بنکەو بارگەیانەوە بکرینە دەرەوە لە دەسەلات لابببرێن، ئەگینا بە حوکمی بەعس دەوترێت سەد ڕەحمەت لە کفن دز.

بەڵام بەیاننامەکە بە هەلوێستێکی زۆر عەجایب پیمان دەڵێت کە " بزوتنەوەی ڕیفراندۆم (دەرەوەی وولات) ئەو دەستوورە ڕەتدەکاتەوە و پەسەندی ناکات" ئەم کوڕی باشانە دەلیی لە کۆمەڵگای بێئاگایاندا دەژین!! لە دەرەوەی وولات پەسەندی ناکەن ئەی ناووەی وولات چی و ئەوان چیدەڵێن؟ تۆ بلیی "بانێك و دوو هەوا "لە هەلوێستێکی ئاواوە نەهاتبێت؟! لایەنی کەم بریك ڕاستگۆیی پێویستە بۆ ئەوەی بەیاننامەیەکەی نامقدس بنوسیت، زەحمەت بکێشن و هەر بە جەماعەتی کوردستانیش بڵێن کە ئاوا بڵێن بەڵام ئەوەی ناووەو زەرەری تێدایە و دلی یەکێتی و پارتی زویر دەبێت و موچەکەشیان کەم دەکرێتەوە، لەدنیای ئەمڕۆشدا هەموو سیاسەت و ئامانجێك مل کەچە بۆ موچە!! هەر لەدرێژەی ئەم هەلوێستە فریوکارانە و چەواشەکارانەیەدا پیمان دەڵێن. . . " خوازیارین جەماوەری کوردستانیش هەڵوێستی خۆیان لەو ڕووەوە دەربڕن. " بەڕاستی شەرم نیە، کۆمیتەی بالای بزوتنەوەیەك ئاوا بنوسێت. ئەم کۆمیتەی بالایە لەکاتێکدا کە کارەکانیان لە خزمەت یەکێتی و پارتی دابوو خێمەیان هەڵدا لەکاتی هەڵبژاردنە گالتەجارییەکەدا بۆ ئەوەی خەڵک بەم هۆیەوە بچێت بۆ دەنگ دان و کورسیەکانی یەکێتی و پارتی پی زیاد بکەن، لەو کاتەدا بانگەوازی خەلکیان دەکردو وەرن بۆ دەنگدانی ڕیفراندۆم چونکە ژیانیان لەسەر ئەوەبوو، ئەوکات بۆ خوازیار نەبون کە جەماوەری کوردستان خۆیان هەلوێست دەربڕن؟ بەڵکو ڕاپێچیان کردن بەناوی خیمەکانی ڕیفراندۆمەوە!! لەوەش عاجباییتیتر ئەوەیە کە لە کۆتایی بەیاننامەکەدا بۆمان دەنوسن و دەڵێن کە " بزوتنەوەمان ئەوەش دووپات دەکاتەوە کە هەمیشە و لە هەموو بوارێکدا فاکتەرێکی پۆزەتیف دەبێت بۆ سەقامگیر کردنی گیانی تەبایی و ئاشتی چەسپاندنی بیروباوەرە دیموکراسییە هاوچەرخەکان لە کوردستاندا. . . " بەکورتی مانای ئەوەیە کاتی پشوو دانە و هیچ نابێت بکەین لە پینناو چەسپاندنی گیانی تەبایی و ئاشتیدا. . . چ کۆمیتەی بالایەکە کە لەپێناو ئەوەی یەکێتی و پارتی زویر نەبن و لەم ڕوانگەیەشەوە تەبایی و ئاشتی دابین بکەن، ئەوان تاقەتی تیکدانی ئەو تەبایی و ئاشتییەیان نابێت. . . ئاوبێنە و دەست بشۆ، تاکو دیداریکی تری بزوتنەوەی ڕیفراندۆم، تاکو ئەوەی کە یەکێتی و پارتی دەکەونەوە ژێر فشاری هێزە ئیسلامی و عروبچی و ئەمەریکیەکانەوە. ئەم کارە نامقدسە، تەنها بە پالەوانانی بزوتنەوەی ڕیفراندۆم دەکرێت و پیرۆز بیت لێیان. بەڵام ئەمجارە دورنیە خەلکی کوردستان تەماتە بارانیان بکات و ڕووی کۆرگێزان و بانگەوازیان نەمێنێت.

ڕێگریەکانی بەردەم ئەنجامدانی ڕیفراندۆم لەکوردستان

زمناکۆ عزیز
zmnaco@yahoo.co.uk

ڕیفراندۆم یان ڕاپرسی ئەوشێوازەیە کە لەدنیای ئەمڕۆدا بۆ بەکلایی کردنەوەی ئەو کێشانەی کە بگرەوبەردەی لەسەرەو حکومەتەکان بەتەنیا ناتوانن لەسەریان بڕێنەوە، پەنا ئەبرێت بۆ خەڵکی ئەو جێگایە کەخۆیان بڕیار بدەن، ئیتر ئەو بڕیارەی خەڵك ئەیبێتە بڕیاری کۆتایی و دوای ئەوەهیچ جەندو چۆنێك فبولنەکرێت. وەك ئەوە ڕیفراندۆمەی کە لە تەیموری ڕۆژهەڵات لەئەندەنوسیا لە پێنج ساڵی ڕابردودا بووە هۆی پێکهێنانی دەوڵەتی سەربەخۆی تەیموری ڕۆژهەڵات. یان ڕیفراندۆمی خەڵکی موقاتەعەی کیوبك لە کەنەدا کە بڕیاریاندا لەچوار چێوەی وڵاتی کەنەدادا بمێننەوە، یان ئەو ڕیفراندۆمانەی کە لەدەوڵەتانی ئەوروپی لە حەوت هەشت ساڵی ڕابردودا سەبارەت بەگۆڕینی دراوی وڵاتەکانیان بە یۆرۆ، وە بڕیاریشە پاش پێنج ساڵێتر لەباشوری سودان هەمان پرۆسە ئەنجام بدرێت بۆ بڕیاردان لەسەر چارەنوسی دانیشتوانی باشووری ئەو وڵاتە، لە سەحرای غەربیش بڕیارە هەمان پرۆسە ئەمجام بدرێتو ئەمسالیش لەفەرەنسا هۆڵەندا سەبارەت بەدەستوری ئەوروپا هەمان کار ئەنجامدرا،.....هتد. هیچ بەکێك لەو جێگایانەی کە ئەم پرۆسەی ڕیفراندۆمەی تیا ئەنجام دراوە، هەروا بەئاسانی دەرگای ڕیفراندۆم و وەرگرتنی ڕای خەڵك لەخۆڕیا نەخراوەتەسەر پشت، بەڵکو ئاکامی خەباتو تێکۆشانی خەڵکی ئەوجێگایانە بووەو لەزۆر جێگاش ئەو خەباتە چەندین ساڵی خایاندوە تا گەیشتۆتە ئەو ئاستەی کە ڕای گشتی بۆ ئەو کارە ڕێکخراو بکات. بەڵام لەکوردستانی عێراق بۆچی تائێستا ئەم بزوتنەوە کۆمەڵایەتیەی ڕیفراندۆم نەهاتۆتەبوون(جگە لەم ساڵانەی داویی)؟ بۆچی لەو هەموو هەڵبەزودابەزانەی خەباتی خەڵکی کوردستاندا بەدرێژایی هەشتا ساڵی ڕابردوو شاهیدی هیچ هەوڵێك بۆ بەعەمەلیکردنەوەی ئەم خواستەنەبووین؟ ئایا خەڵکی کوردستان خوازیاری جیابوونەوەی کوردستان نەبوون یان لەناو بزوتنەوەی کوردایەتی ئەم خواستە زیندەبەچاڵ کراوەو ڕێگەی سەردەرهێنانی نەبووە؟ ئەگەر خواستە جیابوونەوە بەدرێژایی حاکمیەتی حکومەتە یەك لەدوا کانی عێراق، خواستێکی ڕیشەدار بووە لەناو خەباتی خەڵکی کوردستاندا، هۆیەکانی ڕێگری بۆ بەردەم ئەم خواستە لەلایەن بزوتنەوەی کوردایەتییەوە چی بووە؟ ئایا پاساوەکانی سەرانی بزوتنەوەی کوردایەتی بۆ سوێندخواردن بەبەکیارچەیی عێراق لەخزمەتی دوژمناندا بووە یان بەقازانجی خەڵکی کوردستان؟ ئایا ئەگەر شتێك ئەمریکا ئێران و تورکیا لەسەری ڕازی نەبن ئیتر نابێتو بقەیە کەس باسی بکات؟ بۆ وەڵامی ئەم پرسیارانەو زۆرێك لە ناڕۆشنی تر باکەمێك بیر بکەینەوە، هەریەکەمان مێژوویەکی زیندووی ئەنوسراو کە هەموان لەگەڵی ژیاوین بکەینە مەحەکی هەڵسەنگاندنمان بۆ بزوتنەوەی کوردایەتیو لەجێگەی شیاوی خۆی دایناین. ئەگەر هەنگاوەکانی ئەم بزووتنەوەیەو سیاسەتو تاکتیکو ستراتیژێك کە پەریڕەوی لێکردوە بەقازانجمان بووە، با ڕیشمان هەر مشتیاندا بێت، ئەگەر وانەبووە با خواستی دانەدەستی ڕابەرایەتی خەڵکی کوردستان بۆ دەستێکی پاك و دڵسۆز بکەینە دروشمە ئەم دەورەیەو چیتر نەبینە داردەستو پرد بۆ پەرینەوەی کەسانیترو خەڵکیش هەر لە ڕێژو پێدا بمێنێتەوە.

ڕیفراندۆم و مێژووی بزووتنەوەی کوردایەتی

لەسەرەتای دروستبوونی دەوڵەتی عێراق لەساڵی ١٩٢٠، وەلەبەر نفوزی بەهێزی عوسمانیەکان لەناو سەرانی باڵادەست لەکوردستان، سەربازی شکستە یەك لەدوایەکەکانی دەوڵەتی عوسمانی، سەرەنجام مەسەلەی ویلایەتی موسڵ بووە خاڵی ناکۆکی لەنێوان هاوپەیمانەکانی ئەوکاتەو دەوڵەتی شکستخواردوی عوسمانی، بۆیە توانایەکانی هەرکام لەسکشت هواردەوکانی جەنگو تەنانەت سەرکەوتوانی جەنگیش ئەوە نەبوو کە دەرگای جەبهەیەکی نوێ بکەنەوە، بۆیە باسی ڕیفراندۆم هێنرایە کایەوەو ویسترا لەم ڕێگەیەوە چارەنوسی ویلایەتی موسڵ دیاری بکرێت، بەوەی کە بۆ عێراقە یان بچێتەسەر سنوری تورکیا. ئەمە یەکەمێ جارو دواینجاریش بووە کە سەرانی بزوتنەوەی کوردایەتی باسیان لەڕیفراندرم کردوە، ئەویش وەك ئیشارەمان پێکرد بۆ چارەسەری مەسەلەی کورد نەبووە، بەڵکو بۆ چارەسەری کێشەی ویلایەتی موسڵ بووە*، هەربۆیە سەرانی کورد و هەموو ئەوانەیشی کە ئەو ئیدعایە ئەکەن کە پێش چەندین ساڵ سەرانی کورد خواستی ڕیفراندۆمیان بووە، ئیدعاکەیان پوچەو هیچ سەرچاوەیەکی مێژوویی ئەو قسەیان بۆ پشت ڕاست ناکاتەوە.

لە سەرەتای دروستبوونی دەوڵەتی عێراقدا سەرانی بزووتنەوەی کوردایەتی بەدەست ئاغاکانو شێخ و سەرۆك خێڵەکانەوە بووەو ئەوانیتر جگە لەوەی کەرەستەی خاوی جەنگو سوتەمەنی شەڕەکان هیچیتر نەبوون، وەتائێستاش ئەو عەقلیەتە هەکاردەکات و زیاتر لە هەشتا ساڵە جڵەوی خەڵکی کوردستان بەدەست سەرۆك خێڵو سەرۆك عەشیرەتو شێخەکانی کوردستانەوەیە، بەپێی بەڕژەوەندیو خواستەکانی خۆیان سەدان جەنگی خوێناویان بەڕیاکردوو خەڵکی کوردستانیان کردۆتە سوتەمەنی، پاشان لەڕێگەی بەندویەستێکەوەو خۆیان ڕێیشتون لەگەڵ مەرکەز دانوسانیان کردوو وڕێککەوتن. شێخ مەحمودی حەفید کە دیارترینی شێخەکانی ئەوسەردەمەی کوردستان، لەدواین ڕێکەوتنەکانی لەگەڵ ئینگلیزدا تەنها داوای ئەو لە ئینگلیزەکان ئەوەبووە کە" مولکەکانی سلێمانی لەسەر تاپۆ بکەنو شێخ بابە علی بۆ بگەیەنە بەریتانیا" ئیتر داستانەکانی بەردەقارەمانو نوسراوەکانی ناو ئەشکەوتەکان ئەرزشی پولێکی قەڵبی نەبووە، بەکوشتدانی هەزاران کەسی بێتاوان کەتەنها خواستیان ئەوەبووە کە بە ئازادیو مافی یەکسانەوە لەگەڵ باقی دانیشتواندا بایی تاپۆی زەویەکانی سلێمانیو سەفەرەکەی شێخ بابە عەلی نەبوو.

لە ١٩٧٠ دوای بەیانی ١١ی ئازار سەرانی کورد ئامادەن چوار ساڵ مۆڵەت بدەنە حکومەتی ناوەندی بۆ ئەوەی بگەنە خواستەکانی خۆیان و دڵسۆزیان بۆیەکپارچەیی خاکی عێراق، سەرەنجام ئەوەمات بەسەر خەڵکی کوردستاندا کە هات. ئێستاش پەلەیەکەو لەهەموو دەورانێکدا ئەدرێتەوە بە چاوی پارتیدا، کە لەڕاستیدا ئاشبەتاڵو شکستی ناسیونالیزمی کوردە.

لە دوای ئەو ئاشبەتاڵەو چەندینجار لەسەر قیادەی ئەو بزووتنەوەیە شەڕ لەشاخ کراوەو خەڵك کراوەتە سووتەمەنی، بۆئەوەی بەتەنها لایەنێك بێتو بچێت لەبەغدا مفاوەزات بکات، ١٩٨٣ کاتێك کە شەپۆلی ناڕەزایەتیەکانی خەڵك جۆشی تەدا، سەرانی یەکێتی کەوتنە بەرامبەری خەڵك و دوژمنایەتی خۆیان بۆ ئەو ناڕەزایەتیو خۆپیشاندانانە نیشاندا و ملی ڕێی بەغدایان گرتەبەرو چوونەوە لای دڕندەکانی بەعس بۆئەوەی کە سەهمیەتێکیان بدەنێ لەحاکمیەت. دوای ڕاپەڕینی ١٩٩١ و کۆڕەوی ملیۆنی خەڵکی کوردستان کە تەواوی خەڵکی دنیا هاتبوە پشت خواستەکانی خەڵکی کوردستان، ئەمان سنورەکانیان جێهێشت بەرەوبەغدا ڕێیشتنو کەوتنە ماچکردنو لێسانەوەی ملودەستی سەددامی دکتاتۆر، تەنها بەخاتری شەریکبوون لەحاکمیەتی حکومەتی مەرکەزی پشتیان کردە هەموو گیانبەختکردوانی ڕاپەڕینو قوربانیەکانی کۆڕەملیۆنیەکەی خەڵکی کوردستان.

لەساڵانی سەرگەردانی کوردستانیش تا دوا ساتەکانی ڕووخانی بەعس، بەهەموو شێوەیەك بەریان گرتوە بەو خواستانەی کە باسیان لەجیابوونەوەی کوردستانیان کردوەو بە چەك و ئاگر وەڵامی ئەم خواستەیان داوەتەوە، چونکە ئەوان هەرگیز خەباتکاری ڕێگای سەردانیان بکات، کوایا تاوانەکەی ئەم دەستبەسەرانە ئەوەیە کە تاونبارکراون لەبردنی شتومەکی دزراوی بەڕێوەبەرایەتیەکان.

هەر لەدرێژەی قسەکانیدا م.عەباس دەڵێت: بۆ فشار هێنانو بێزار کردنی نوێنەرەکان چەدین شێوازی نادروستو ناشیاو بەکار براون، لەوانە لێدانی (ڕێبین تەها) تا ئاستی دڕاندنی جلەکانی لەبەریداو دەستگیرکردنی برایەکی (بەرزان فەرج)و پاش چەند سەعات ئازادکردنی، وە درۆنامەیەکی یاسایش لەبەرامبەر خۆم لەڕۆژی ١٢ی ئەیلول درابوو بە دادگا، کە لەلایەن (عەتا ساڵح حەسەن) ڕاوێژکاری یاسایی شارەوانی کەلار تۆمار کرابوو، گوایا من لەکاتی خۆپیشاندانەکاندا لە ناوبراون دابیێت، بەڵام لەبەر پوچی داواکە لەلایەن دادوەرەوە ئازاد کرام.

وەسەبارەت بە کاری ئایندەیان، دەڵێت: ئێمە بەنیازی بەستنی کۆڕێکی چەماوەرین بۆ قسەکردن لەسەر ئەو دیاردانەی کە لەوێ ڕوویاندا، بەتایبەت مەسەلەی تەقەکردن لەهاوڵاتیانی بێچەك، وەخواستی دادگایە ئەوانەی کە تەقەیان کردوە.

چاوپێکەوتنی ڕاپرسی لەگەڵ(مامۆستا عەباس علی قادر) یەکێك لە ڕێخەرانی خۆپیشاندانی کەلارو نوێنەری خەڵکی کەلار لای دەسەڵاتدارانی ئەو شارە

ئامادەکردنی: ئازاد کەرکوکی

ڕاپرسی: ئەگەر بکرێت تازەترین هەواڵی ئاکامەکانی خۆپیشاندانەکەو لایەنەنادیارەکانی ئەو ناڕەزایەتیانە بۆ هوێنەرانی ڕاپرسی باس بکەیت.

م.عباس: هەروەك هەموو لایەك ئاگادارن کەباشگەوازی ئەو ڕێپێوانە لەلایەن دەستەی بەمەدەنیکردنی کەلارو کۆمەڵەی گۆڕانەوە بوو، ئێمە ئامانجی سەرەکیمان بریتی بوو لەو خواستانەی کە لەیاداشتنامەیەکدا خستمانە بەردەم قائمقامو ئیدارەی کەلار، بەڵام گوێپێنەدانی ئەو ئیدارەیە بەو خواستانەو بەداواکاری زیاتر لە ٣٠٠٠کەس کە لەبەردەم بارەگای قائمقامیەتی کەلار ولەبەر هەتاوی گەرمی گەرمیان کۆبووبوونەوە، وایکرد کە لەلایەك چەکدارەکان هاندران کە بکەونە ئیستفزازی خەڵکەو بە هەرەشەو چاوسوورکردنەوە خەڵکیان هەراسان کرد، لەلایەکیتریش ڕازینەبوونی قائمقام کەبێت و قسە بۆ خەڵکەکەبکات، وایکرد ڕق و بێزاری پەرەبسێنێت و ئەو ئاکامەی لێکەوتەوە کە ئاگادارن.یەکێك لەبریندارەکان قاچیان بڕیوەتەوەو یەکێکیتریشیان گوللە بەرسنگی کەوتوە سەربازی ئەوەی کە حاڵەتەکەی باشتر بووە، بەڵام لەخەم نەرەخساوە، وەتائێستاش چوار کەس لەگیراوەکان لەزیندانداون و ناهێڵرێت کەس لەماوەی ١٤ ساڵی دەسەڵاتی حیزبە کوردیەکان ،خەڵکی کوردستان لێیاولێو بون لە ستەم و چەسانەوەوبێمافی،کەم شەقامی کوردستان هەیە شاهیدی کوشتنی خەڵکی ناڕازی و ئازادیخواز و مەحروم نەبێ،بە دەستی تفەنگچی و پاسەوان و ژەندرمەکانی یەکێتی و پارتی ، ٦ ساڵ پێش ئێستا و هەر لەم ڕۆژەدا(ئەحمەد نەعەدین)کە ئاوارەیەکی کۆڵەجۆ بوو،لە سەر ئەوەی ڕێگەی جەندرمەکانی یەکێتیان نەدا محاویلەی کارەباکەیان بەەن ،هەر لە کەلار بە دەستی ئاسایشی یەکێتی کوژرا،خەڵکیش پەلامارى ئۆتۆمبیلی قایمقامی ئەو کاتەیان داو سوتاندیان، مانگی ١٢ی١٩٩٥خەڵکی کەلار وەك ئێستا شەقامەکانیان خۆشان و هاواریان کرد ...داهاتی نەوت بەرامبەر خۆراك عادیلانە دابەشکەن بە سەرماندا، بەڵام ئەوان خەڵکیان گولە باران کردو (ئەنوەر حەمەڕەزایان) کوشت،١٩٩١ هەر ئەو خەڵکە بەرەی کوردستانیان پیجایەوەو چەکەکانیان لێ سەندن، ئەمڕۆش ٧/٩/٢٠٠٥ دیسانەوە چەکدارەکانی یەکێتی شاقامەکانی کەلاریان خەڵتانی خوێن کرد، زیاتر لە ٨ کەسیان بریندار کردوەو چەندکەسێکیان بریندەکانیان سەختەو ڕەوانەی سلێمانی کراونو دەنگی ئەوە هەیە کەسێکیان گیانی لە دەستدابێ، ئەوانەی ئەمڕۆ هاتنە سەر شەقامو حکومەتەکەی یەکێتی بە هاواری ئەوان دەلەرزی خەڵکێك بوون داوایەکی سادە سادەیان هەبوو، ئەوان هەر دەیانویست لەم گەرمای هاوینەدا ئاویان هەبێ، کارەبایان هەبێ... بەڵام دیموکراتیەکەی یەکێتی وەك هەمیشەبەرگەی نەگرت و.....، ئەم مێژوە ڕەشە هەر ئەوان ئەتوانن تۆماری بکەن و حەقیقەتێکی پێ بسەلمێنن، ئەویش دوژمنایەتی سەرسەختی ئەوان بەرامبەر خەڵك، لە ئێستایە کە سەرجەم خەڵك تینوی ئاڵوگۆڕە بەشێوەی جۆراوجۆر ئەم ئارەزوە نیشان دەدەن ، ئەوەی کە ئەم بزوتنەوەی جەماوەریە بە دواوەیەتی تەحقیق بونی کۆمەڵێ داخوازیو جاکسازیە لە ژیانی ڕۆژانەیاندا، نیشاندانی هەموو ئەم بزوتنەوە ناڕەزایەتیانە بە کۆمەڵێ ئینسانی ئاژاوەگێڕ و تێکدەرلە دەرگاکانی ڕاگەیاندنیانەوە بۆ شانخاڵی کردنەوەی خۆیان لە تاوانەکانیان بۆ هیچ کەس جێی باوەڕ نیە.....

سەرکەوێ ئیرادەی خەڵکی کوردستان، تەفرەت لە دەسەڵاتی سەرکوت و ئینسانکوژ.

لابردنی ستەمی میللی نەبوونو لەدژی ئەم ستەمە هەرگیز وورتەیەکیشیان لێوەنەهاتوە. بەڵکو بەدرێژایی ئەو ماوەیە ئامادەی سازشو بەندوبەست بوون لەگەڵ حکومەتی بەعس بۆ شەریکبوونەوەیان لەگەڵ حکومەت لەمەرەز. دوایین نامەی هاوبەشی یەکێتیو پارتی پێش چەند مانگێك لەڕووخانی ڕژێمی بەعس کەتیایدا بە"سەرۆکی بەڕێزی عێراق ناویان برد" یەکێکیترە لەو بەڵگانەی کە ئەوە ئەمان بوون هەمیشە ئامادەی مفاوەزاتو بەندوبەستبوون لەگەڵ سەددامی دکتاتۆر، بەڵام ئەوە سەددامو ڕژێمەکەی بووە کە ئەمانی قبوڵ نەکردوەو وەڵامیش پێنەداونەتەوە.

بۆیە تائەم بزووتنەوەیە ڕابەرایەتی خەڵکی کوردستان بکاتو بەناوی خەڵکەوە بتوانێ لێدوانو بەندوبەست لەپشت سەری خەڵکەوە بکات، ئایندەی کوردستان هەمیشە بەرەو خراپترو خراپتربوون ئەڕوات.

سەبارەت بەواقیعیبوون و واقیعینەبوونی خواستی ڕیفراندۆم

هەمیشە سەرانی بزووتنەوەی کوردایەتی بۆ وەستانەوە بە خواستی خەڵکی کوردستان بۆ جیابوونەوەو پێکهێنانی دەوڵەتی سەربەخۆ، پاساوی جۆراوجۆریان هێناوەتەوەو هەوڵیانداوە کە خەڵك بەو پاساوە ڕازی بکەنو فریوی قسەکانیان بخۆن، پاساوەکانیان ئەوە بووە کە ئەلێین ئەم خواستو داوایە لەئێستادا واقعی نیەو دەوڵەتانی دراوسێ لەئەگەری دەستبردن بۆ ئەنجامدانی ڕیفراندۆمو جیابوونەوەی کوردستان ڕازی نابن و هێرش ئەکەنە سەرمان، "ئەزمون"مکەی ئێستاش ئەشێوێنێو ئەوەیشی کەبەدست هاتووە لە "کن فیکن"یکدا بەهەوادا ئەچێت.

بەڵام تاچەند ئەم قسانەی ئەوان واقعیبە؟ واقعی بوون چ مانایەکی هەیە لەقاموسەکەی ئەواندا؟ ئایا شەڕی ناوخۆ کوشتنی زیاتر لە ٥٠٠٠کەس لەشەڕگەکاندایاندا واقعیبە؟ کوشتنی زیاتر لە ١٠٠٠٠ ژن لەسایەی حاکمیەتی ئەواندا واقعیبە؟ دەستگرتنی سوپای ئێران و تورکیاو بەعسو ئەمریکاو هێنانیان بۆسەر خەڵکی وڵاتەکەی خۆت واقعیبە؟ کارێکی واقعی بوو کە ڕۆبەی مەلەفە ئاشکرا بووەکانی بەعسیو مخابەرات سەرانی ئەم حزبە ناسیونالیستانەبوون؟ ئەوە کام واقعیەتە کە خەڵکی کوردستان تامەزرۆی کاربەاو ئاو نەوتو کاروخزمەتگوزارییەکان بن، خۆشیان ژیانیان لە شێخەکانی خەلیج خۆشترە؟ .....؟ ئیتر واقعی بوونو نەبوون چ مانایەکی هەیە؟

بەڵێ خواستی جیابوونەوەی کوردستان هێندە واقعیبە لێیدەڕێژێت، چونکە بەرگری لێبکات، وە دوژمنەکانیشمان هیچ کاتێك هێندەی ئێستا لاوازو لەرزۆك نەبوون، کێشە ناوخۆیەکانی خۆیان نەڕێگەیان پێنەدات لەئێستادا بیر لە جەنگ لەگەڵ خەڵکی کوردستاندا بکەنەوە، وەنە ڕای گشتی دنیا ڕێگای ملهوڕی لەم شێوەیە ئەدات. تورکیا بۆ قبوڵبوونی خۆی لە یەکێتی ئەورووپاو ئابووری داتەپەویشی هەرگیز ڕێگای ئەم جۆرە ڕیسکەی پێئەدات، وە ئێرانیش ئێستا مانەوەی خۆی لەلایەن ئازادیەوازانی ئێرانەوە خراوەتە ژێر مەنگەنەوەو مەسەلەی مانەوەی جمهوری ئیسلامی ئێران تەنها مەسەلەی کاتەو ئێران تەوایکردوە، سوریاش جارێ لەژێر فشارە نێودەوڵەتیدا مەعلوم نییە کەدەربازی کەبێت یان نا، هەرچی ئەمریکاشە کە ئێستا ئیتر وەك دەورتنی دوای ١١ی سێپتامبەر ڕەفتار ناکاتو ئەو جێگەو ڕێگەیەی ئەودەرەیەی نەماوە.

بۆیە تەنها ڕێگری بەردەم جیابوونەوەی کوردستان بەغەیری ناسیونالیزمی عەرەبو شۆڤێنیزمێکی وەحشیانە، ناسیونالیزمی کوردە. خەڵك بەجیاکردنەوەی ڕیزەکانی خۆیان لەو بزوتنەوەیە ئەو ئایندە پرشنداره مسۆگەر دەکات.

*** لە نوسراوەکانی مێژووتوسان(کمال مەزهەر، علی وەردی، یادگاریەکانی ئەفسەرە بەریتانیەکان،.....) وەچەندین مێژوو نوسیتری عێراقیو عەرەبیو بیانی چەندین جار ئەم ڕاستیە لەنوسراوەکانیاندا دووبارە بووەتەوە.**

ڕاپەڕینی خەڵکی کەلار نمونەیەک لە نەفرەتی خەڵکی کوردستان بەرامبەر ناسیونالیزمی کورد

دەربارەی خەبات لەدژی دین

چاوپێکەوتنی رادیۆ (انترناسیونال) لەگەل مەنسور حکمەت

گفتوگۆیەکی رادیۆییە لەسایتی مەنسور حکمەت

http://hekmat.public-archive.net/ دوە وەرگیراوە

و: محمد غفور

ئازەر ماجدی: مەنسور حکمەت، تۆ بەشداری میزگەردیکی وەرزنامەی (پرسش)ت کردووە بەناوی (بالاکردن وئاوابوونی ئیسلامی سیاسی). مەسائلی زور هەیە لەم چاوپێکەوتنەدا کەپیمان باش بوو لەبارەیانەوە لەگەلتاندا گفتوگۆبکەین. بەهۆی کەمیی کاتەوە ئەمانەوی لەبارەی چەند لایەنیکی ئەم مەسەلانەوە پرسیارت لێبکەین. یەکیک لەو مەسەلانە کەئیوە تەرحتانکردووە، ووتووتانە، کەسکۆلاریزم کۆمەلێک هەلومەرجی لانی کەمە. وەلەدریژیدا دەلێن، کەئیوە بەتەنها خوازیاری سکۆلاریزم نین، بەلکو لایەنگری خەباتێکی هوشیارانەی کۆمەلگان لەبەرامبەر دیندا. ئەمانەوی بۆمان باسبکەن کەپێکهاتەکان وتایبەتمەندییەکانی ئەم خەباتە کامانەن؟

مەنسور حکمەت: کاتێک لەپەیوەند بەدین، وەبەتایبەتی دەربارەی ئیسلام لەم دەورەیەدا قسەدەکەین، دەبی لەبەرچاومانبی کەمەزهەب دیاردەیەکە ئەگری نیشانبدری، کەمایەی مەشقەات وکویرەوەرییە بۆ ئینسان. مایەی ئیستیبداد، مایەی بی حورمەتییە. مایەی تەحقیری ئینسانەکانە. بەمپێیە ئیمە لەگەل یەک دیاردە وەلەگەل یەک مەسەلە بەرەوروودەبینوە کەدەبی لەسەر شانمان سووکیکەین. هەروەکو چۆن بۆ نموونە، ئیوە ئالوودەبوون بەماددەسرکەرەکان تەنها بەئەمەر ومەسەلەی شەخی ئینسان دانانین، وەهەلوەدەن بۆئەوەی ئەم ئالوودەبوونە لەناوبچاً، تەنانەت ئەگەر ئینسانەکان ریگەیان پێبدری کەئەو مادانەش بەکاربهێنن، هێشتا بەکەمیدەزانن وپێتانوایە دەبی کاریک بکری ئەم عادەتە بەتەواوی بەسەرسەری خەلکەوە لابچی. سەبارەت بەدینیش هەروایە. مەزهەبیش دیاردەیەکە، هەرچەند ئینسان ئازادە باوەری بەهەر شتیک هەبی، بەلام باوەربوون بەم کۆمەلە لەمەسەلەی سیاسی وفکری وەمدەنی کەپێیدەووتری دین ولەوانەش ئیسلام، هۆکاری بەدبەختی خەلک بووە. بەمپێیە وەکو هەر بەلایەک ئیمە لەبەرامبەریدا خەباتدەکەین.

بەبروای من ئەمەی کەدین وەکو ئەمەر ومەسەلەی ئینسانەکانی لیبکری هێشتا کەمە. واتە کۆمەلگا دەبی کاریک بکات کەئیسلام لەناو بچی. زۆر بەرۆشنی بابلێم، دەبی کاریک بکەین کەئیسلام ئازادانە وبەشیوەیەکی ئیختیاریی لەلایەن خەلک خۆیەوە لەناوبری. بۆئەوەی خەلک چیتر ئەسیری دین نەبن، چیتر لەژیر کاریگەری مەزهەبدا نەمینەوە، وەچیتر خەلک بەهۆیەوە سەرکوتنەکرین و مەشقەت نەکیشن ولەناو خورافاتدا پەلوپۆنەکوتن. رێگای لەناوبردنی دین کامەیە؟ پەیوەردە وفیرکردنی یەک دەولەتی ئازادە، کەدەرس و وانەی راستییە سیاسی وکۆمەلایەتی ومەدەنی ومیژوویی وبیۆلۆژیکی وفیزیکی وسروشتییەکان بەهاوولاتیانی خۆی فیردەکات. وەدەولەت کۆمەلە یاسایەکی مەدەنی دابریژی بۆ پاریزگاری لەهاوولاتیانی لەبەرامبەر دەستدریژی ناوەند وکارگەمەزهەبییەکان وپێشەسازی دیندا. بەبروای من دەبی دین وەکو پێشەسازی توتن تەماشابکری. هەروەکو چۆن هەرکەس مەیلی خۆیەتی جگەرە بکێشی، بەلام دەبی کۆمەلە یاسایەک هەبن هەتا دامەزراوەکانی توتن نەتوانن ئالوودەبوونی خەلک بەجگەرەکیشانەوە خراپ کەلکلێوەریگرن، ونەبنەهۆی لەرادەبەدەری نەخۆشی، وەدەستیان ئاوالا نەبێ کەمنداڵان وتازەلاوان رابکێشنە ناو ئالوودەبوون بەجگەرەکێشانەوە. سەرەنجام سەبارەت بەدینیش دەبی کۆمەلێک یاسای بەمجۆرە دابنری. واتە کۆمەلە یاسایەک کەریگاینەدات پێشەسازی دینیی وەکو دوکانێکی مەزهەبی ژیانی خەلک خراپبکات. لەژیانی ئەوەیەکدا ئەتوانرێ کاریک بکرێ کۆمەلگایەکی ئازادی وا بێتەئاراوە کەتیایدا دین وەکو نەخۆشی مەلاریا یاخود وەکو ئالوودەبوون بەمادەسرکەرەکان ریشەکێشکرابێ.

ئازەر ماجدی: ئیوە سەبارەت بەسەنعەتە دینییەکان وپێشەسازی مەزهەب دووان، ودواتر جووانتان بەپێشەسازی تووتن. من ویستم بپرسم، مەبەستتان لەپێشەسازی دینیی وسەنعەتی مەزهەب چییە؟ ئایا ئەمە تەنها گالتەیەکە کەدین وەکو پێشەسازی تووتن سەیردەکەن؟

مەنسور حکمەت: هەرگیز، هەرگیز، بەوجۆرەنییە. ئەلیم پێشەسازی، چونکە بریک کەس وابیردەکەنەوە کەدین عەقیدە و باوەری خەلکە. وانییە. ئایین پێشەسازییەکی تەواوە. خاوەنی هەیە، لەبەرژەوەندی ژمارەیەکدا ئەبیتەهۆی سەروەتی مادی، وەدەسەلاتی سیاسی یەک تەیفی کۆمەلایەتی لەکۆمەلدا. لەخزمەتی یەک دەسەلاتداریتی سیاسییدایە لەکۆمەلگادا، واتە دەسەلاتداریتی چینایەتی ئەو کۆمەلگایە. مەزهەب پێشەسازییەکە. دەیان ملیارد دۆلار پارە تیایدا ئالووێر دەکرێ. پروپاگەندەی دینیی لەم پارەیە دابینـدەکرێ. ئەم پارەیەش بەکلاوەسەرنان ولێسەندن و..تد، بۆ نموونە، لەئیران لەریگەی دەولەتەوە ئەم پارەیە لەگیرفانی خەلک دەردەهێنرێ. یەک دام ودەزگای بلاوکردنەوەی درۆیە. درۆ بەسەر خەلکدا پەخشەکەنەوە. خەلک دەترسینن. لەم دنیایە بەتوندوتیژی خەلک دەترسینن،"لەودنیاش" بەسزادان. دین کتومت وەکو مافیا وایە. دامەزراوەی دینیی، چ مەسیحییەت، چ ئیسلام، چ یەهودییەت، یەک دامودەزگای گەورەی کۆمەلایەتین بەرلەوەی کۆمەلێک بیروباوەری فکری بن، کەلەسەر پێی خۆی وەستاوە وباج وەردەگرێ، پارەکۆدەکاتەوە، وەلەپیناوی مانەوەی خۆی وحاکمییەتی خۆیدا خەرجیدەکات. بەمپێیە پێشەسازییە دینییەکان دیاردەی زۆر زەبەللاحن لەجیهاندا. واتە پارەیەک کەبۆ ئیسلام یاخود بۆ کلیسای مەسیحییەت خەرجەکرێ، ئەگەر سەرنجبدەنێ، بەراوردەدکرێ بەگەورەترین کۆمپانیای نیوتەوەیی. بەراوردەدکرێ بەوبڕەی کەلەکەکراوی سەربازیی دەیان وولات لەسەریەک. کەواتە مەزهەب دەبێ وەکو یەک پێشەسازی تەماشابکرێ، کەهووشیارانە خەریکی فرۆشتنی بەروووومەکەیەتی، وخەریکە بازاری تایبەتبەخۆی پەیدادەکات. وەتێدەکۆشێ بەکاربەر بەخۆی ئالوودەبکات. کەواتە ئەگەر کۆمەلگایەک دەخوازێ خۆی ئازادبکات، دەبێ بەمجۆرە بروانێتە دین، وبەرەوروویشی ببێتەوە. نەک وابیربکاتەوە کەمەزهەب کۆمەلێک عەقیدە وباوەربوونە بەکەری دەجال وشیوەن بۆ کەریەلا! دین یەک پێشەسازی عەزیمی فرێدانی خورافە وتۆقاندنی خەلک وملکەچپێکردن وبەتەسلیمکیشانی خەلکە لەبەرامبەر دەسەلاتی چینایەتی زالدا. وەئەگەر ئیوە کۆمەلگایەکی ئازادتان دەوێ، دەبێ پارە خەرجەکن، هێزتەرخانکەن، هێزی ئینسانیی ئامادەکەن، بۆئەوەی لەگەل ئەم دیاردەیەدا بەرەوروویبنەوە. هەربەوجۆرەی کەبەرەوروی باندەکانی مادەبێهۆشکەرەکان دەبینەوە، یابەوشێوەیەی کەبەرەوروی کۆمپانیای (سوجو) دەبینەوە، کەدێن وخەلک دەدزن ودەفرینن ولەجیگای خۆیاندا ویرانەیەک بەجێدەهێلن، بەهەمانشێوەش دەبێ بەرەوروی وەستانەوە وبەدژی سیاسەتەکانی بۆش و ئەمریکا کارێک دەکات کە زەمینەی تازەدروست بوو بۆ ملهوڕی پێچەوانە بکاتەوە، لەئەمڕۆ بەداوە شاهیدی شکستە یەک لەدوایەکەکانی ئەمریکاوهاوپەیمانو تۆکەرانی ئەبێن لە سەراسەری جیهاندا. ئەمە سەرتای دەورەیەکی نوێیە بۆ شکستی ئەمریکاو سەرهەڵدانی بەرەیەکی نوێ کە لەجیهاندا، ئێستا کاترینا هەلیگێڕاوەتەوە. ئارەزایەتیەکانی خەلکی ئەمریکاو جیهان لەبەرامبەر بێدەربەستی سەرانی ئەمریکا لە گیان و ژیانی ئینسانەکان، ڕەهگز پەرستیو ڕاسیزمو فاشیزمێکی نوێ، کە خودی سەرانی ئێستای ئەو وڵاتە ئەیانەوێ بیکەنە دیاری بۆ خەلکی جیهان، لەئاستێکی فراواندا جێگەی ئارەزایەتی توندی دنیای موتەمەدەنە. ئەم ئاستە فراوانەش لە ملیۆن ئینسانی بێتاوان بکاتە قوربانی سەرکەوتنی ستراتیژی خۆی لەجیهاندا.

بەشی یەکەم

بەلام کاترینا هەر هەموو هاوکێشە سیاسی و ئابوورییەکانی ئەمریکا کە ئەو جێگەو ڕێگەیەی ئێستایان پێبەخشیوە، پێچەوانە ئەکاتەوە. ئەو هەلومەرجەی کە دوای ١١ی سپتامبەر بۆی ڕەخساو دەستی ئەمریکای والاکرد کە ملهوڕی سەربازی بکات لەجیهاندا، ئێستا کاترینا هەلیگێڕاوەتەوە. ئارەزایەتیەکانی خەلکی ئەمریکاو جیهان لەبەرامبەر بێدەربەستی سەرانی ئەمریکا لە گیان و ژیانی ئینسانەکان، ڕەهگز پەرستیو ڕاسیزمو فاشیزمێکی نوێ، کە خودی سەرانی ئێستای ئەو وڵاتە ئەیانەوێ بیکەنە دیاری بۆ خەلکی جیهان، لەئاستێکی فراواندا جێگەی ئارەزایەتی توندی دنیای موتەمەدەنە. ئەم ئاستە فراوانەش لە پارەکۆدەکاتەوە، وەلەپیناوی مانەوەی خۆی وحاکمییەتی خۆیدا خەرجیدەکات. بەمپێیە پێشەسازییە دینییەکان دیاردەی زۆر زەبەللاحن لەجیهاندا. واتە پارەیەک کەبۆ ئیسلام یاخود بۆ کلیسای مەسیحییەت خەرجەکرێ، ئەگەر سەرنجبدەنێ، بەراوردەدکرێ بەگەورەترین کۆمپانیای نیوتەوەیی. بەراوردەدکرێ بەوبڕەی کەلەکەکراوی سەربازیی دەیان وولات لەسەریەک. کەواتە مەزهەب دەبێ وەکو یەک پێشەسازی تەماشابکرێ، کەهووشیارانە خەریکی فرۆشتنی بەروووومەکەیەتی، وخەریکە بازاری تایبەتبەخۆی پەیدادەکات. وەتێدەکۆشێ بەکاربەر بەخۆی ئالوودەبکات. کەواتە ئەگەر کۆمەلگایەک دەخوازێ خۆی ئازادبکات، دەبێ بەمجۆرە بروانێتە دین، وبەرەوروویشی ببێتەوە. نەک وابیربکاتەوە کەمەزهەب کۆمەلێک عەقیدە وباوەربوونە بەکەری دەجال وشیوەن بۆ کەریەلا! دین یەک پێشەسازی عەزیمی فرێدانی خورافە وتۆقاندنی خەلک وملکەچپێکردن وبەتەسلیمکیشانی خەلکە لەبەرامبەر دەسەلاتی چینایەتی زالدا. وەئەگەر ئیوە کۆمەلگایەکی ئازادتان دەوێ، دەبێ پارە خەرجەکن، هێزتەرخانکەن، هێزی ئینسانیی ئامادەکەن، بۆئەوەی لەگەل ئەم دیاردەیەدا بەرەوروویبنەوە. هەربەوجۆرەی کەبەرەوروی باندەکانی مادەبێهۆشکەرەکان دەبینەوە، یابەوشێوەیەی کەبەرەوروی کۆمپانیای (سوجو) دەبینەوە، کەدێن وخەلک دەدزن ودەفرینن ولەجیگای خۆیاندا ویرانەیەک بەجێدەهێلن، بەهەمانشێوەش دەبێ بەرەوروی وەستانەوە بەدژی سیاسەتەکانی بۆش و ئەمریکا کارێک دەکات کە زەمینەی تازەدروست بوو بۆ ملهوڕی پێچەوانە بکاتەوە، لەئەمڕۆ بەداوە شاهیدی شکستە یەک لەدوایەکەکانی ئەمریکاوهاوپەیمانو تۆکەرانی ئەبێن لە سەراسەری جیهاندا. ئەمە سەرتای دەورەیەکی نوێیە بۆ شکستی ئەمریکاو سەرهەڵدانی بەرەیەکی نوێ کە لەجیهاندا، ئێستا کاترینا هەلیگێڕاوەتەوە. نارەزایەتیەکانی خەلکی ئەمریکاو جیهان لەبەرامبەر بێدەربەستی سەرانی ئەمریکا لە گیان و ژیانی ئینسانەکان، ڕەهگز پەرستیو ڕاسیزمو فاشیزمێکی نوێ، کە خودی سەرانی ئێستای ئەو وڵاتە ئەیانەوێ بیکەنە دیاری بۆ خەلکی جیهان، لەئاستێکی فراواندا جێگەی نارەزایەتی توندی دنیای موتەمەدەنە. ئەم ئاستە فراوانەش لە

ئەمریکا دوای تۆفانی کاترینا

زمناکۆ عزیز

لە لافاو گەردەلولێکی سروشتیدا، ئامارە سەرەتاییەکان دەڵێن دەیان هەزار کەس لەویلایەتە یەکگرتوەکانی ئەمریکا گیانیان لەدەستداوەو بەهەزارانیش تائێستا بێ سەرو شوێن، سەدان هەزاری تریش ئاوارەو دەربەدەربوون، وە زیانەمالیەکانی ئەو کارەساتە سروشتییە بە سەدان ملیار دەڵێندرا، سەرانی ئەمریکاش لەبەر گەورەیی کارەساتەکە پەیتاپەیتا ئەچنە شوێنەجیاجیاکانی کارەساتەکەو لەبەردەم کامێرای کەناڵەکاندا خۆیان ئەنوێنن، گوایا بەخەمی هاوڵاتیانی بێگوناهەوەن و لەهەوڵی کەمکردنەوەی زیانەکانن. هەر بۆئەم مەبەستەش زیاتر لە ٥٠ هەزار سەربازیان خستۆتە حاڵەتی ئامادەباشییەوەو فەزای عسکەرتاری بەسەر ئەو جێگایانەدا سەپێندراوە، ئەویش بەبیانووی بەرگرتن بەتاڵانو برۆ، کە لەراستیدا بۆ بەرگرتنە بەڕۆوبێزاریو تورەییو ئەگەری ڕاپەڕینی ڕەشپێستەکان، کە بە نائینسانیترین شێوە ڕەفتاریان لەگەڵکراوە. وە سەرانی ئەو وڵاتەو ناوەندە ڕەسمییەکانیان بانگەوازی دەوڵەتانی جیهان ئەکەن کە فریای قوربانیەکان بکەونو کۆمەڵو هاوکاریەکانیان بگەیەننە جێگەی ڕووداوەکە، کە نە خودی دەوڵەتو نە میدیای نۆکەری لە cnnو bbcو ...هتد، نەیانتوانی ئەو تەمیزی ڕەگەزپەرستیەی کە لەلایەن خودی دەوڵەتەوە پیادەئەکرێت بشارنەوەو زۆرێك لەڕەشپێستەکانی لە وڵاتە باس لەو جیاکاریو نابەرابەرییە ئەکەن کە لەبەرامبەریان ئەنجامدراوە، هەروێیە کۆنداليزا ڕایسی ڕەشپێست و وەزیری دەرەوە، بەخێرایی هێنرایە سەر شاشەکان بۆ داکۆکیکردن لە سیاسەت و کردەوەکانی حکومەتی وڵاتەکەیو شاردنەوەی ئەو قەباحەتەی کە لەبەرچاوی خەڵکی جیهاندا لەبەرامبەر ئەو منداڵ ئینسانە ڕەشپێستانە ئەنجامدرا.

دەوڵەتی ئەمریکا کە بەهەزاران ملیاردۆلار خەرجی تەرەسانە عەسکەریەکەیەتیو بە ڕێژەی زۆرلەوە گەورەتر لەداهاتی ئەو وڵاتە ئەکاتە خەرجی وێران کردنو کاولکردنی دەوڵەتانی جیهان، بەلام ناتوانێتو لەبەرئەمەیدا نییە کە ڕێوشوێنێك بگرێتەبەر بۆ کەمکردنەوەی قوربانیانی کارەساتە سروشتییەکانی وڵاتەکەی خۆی، هەرلەمبارەیەوە سەبارەت بە قەبارەی ئەو لافاوە گەورەیە ناوەندە ئەندازیارییەکان دەڵێن کە بەدروستکردنی پێشوەختی تەنها پێنج بەنداو(سدّ)، چەند بەرابەر ئەو زیانەمرۆییانە کەمترنەکرانەوەو زیانەمالیەکانیش بەئەندازەی زۆر کەمتر ئەبوون، وە ناوەندەکانی کەشناسی دەڵێن کە بە ئاگادار کردنەوەی خەڵکی لەم کارەساتەی کە پێشوەخت ئەزانرا کە زیانەکانی بەم شێوەیە دەبوون، دەتوانرا بەربگیرێت بەم بەڵا گەورەیەی کەدڵی هەموو ئینسانێکی هەژاند. بەلام دەوڵەتی ئەمریکا دەستی بۆهەنگاوی لەمجۆرە نەبردوە چونکە لەهەردوو حاڵەتەکەدا بەپرسیارێتی خەرجکردنی ئەو بڕەگەورەیە لە پارە ئەکەوتە ئەستۆی خودی دەوڵەتی ئەمریکاوە، کە لەئێستادا ئەوڵەویەتی پاراستنی گیانو ژیانی خەڵکی وڵاتەکەی خۆیشی نیە، چجای ئینسانەکانی دنیا، کە ڕۆژانە فرمێسکی تیساحییان بۆ دەڕێژێتو بەناگرو ئاسن بەردانەوەو لەژێر ناوی مافەکانی مرۆڤو سەرکوتی حکومەتەکانیان، بەسەدان هەزار کەس ئەکوژێتو شارەکانیان وێران ئەکات. مامەڵەی ئەم هەلومەرجەش بۆ ئەمریکا بەوشێوەیەی کە پێویست بو بیکات، دەکاتە ئەوەی کە لە ململانێیدا لەگەڵ ڕکابەرەکانیدا کورت بهێنێو ستراتیژێك کە بۆ دنیا دایانڕشتوە نەچێتە پێشەوە، بەلام ئەو دەوڵەتە ئامادەیە چەند بەرابەری قوربانیەکانی کاترینا ملیۆن ئەنجامدرا.

ئەمریکا کە بەهەزاران ملیاردۆلار خەرجی تەرەسانە عەسکەریەکەیەتیو بە ڕێژەی زۆرلەوە گەورەتر لەداهاتی ئەو وڵاتە ئەکاتە خەرجی وێران کردنو کاولکردنی دەوڵەتانی جیهان، بەلام ناتوانێتو لەبەرئەمەیدا نییە کە ڕێوشوێنێك بگرێتەبەر بۆ کەمکردنەوەی قوربانیانی کارەساتە سروشتییەکانی وڵاتەکەی خۆی، هەرلەمبارەیەوە سەبارەت بە قەبارەی ئەو لافاوە گەورەیە ناوەندە ئەندازیارییەکان دەڵێن کە بەدروستکردنی پێشوەختی تەنها پێنج بەنداو(سدّ)، چەند بەرابەر ئەو زیانەمرۆییانە کەمترنەکرانەوەو زیانەمالیەکانیش بەئەندازەی زۆر کەمتر ئەبوون، وە ناوەندەکانی کەشناسی دەڵێن کە بە ئاگادار کردنەوەی خەڵکی لەم کارەساتەی کە پێشوەخت ئەزانرا کە زیانەکانی بەم شێوەیە دەبوون، دەتوانرا بەربگیرێت بەم بەڵا گەورەیەی کەدڵی هەموو ئینسانێکی هەژاند. بەلام دەوڵەتی ئەمریکا دەستی بۆهەنگاوی لەمجۆرە نەبردوە چونکە لەهەردوو حاڵەتەکەدا بەپرسیارێتی خەرجکردنی ئەو بڕەگەورەیە لە پارە ئەکەوتە ئەستۆی خودی دەوڵەتی ئەمریکاوە، کە لەئێستادا ئەوڵەویەتی پاراستنی گیانو ژیانی خەڵکی وڵاتەکەی خۆیشی نیە، چجای ئینسانەکانی دنیا، کە ڕۆژانە فرمێسکی تیساحییان بۆ دەڕێژێتو بەناگرو ئاسن بەردانەوەو لەژێر ناوی مافەکانی مرۆڤو سەرکوتی حکومەتەکانیان، بەسەدان هەزار کەس ئەکوژێتو شارەکانیان وێران ئەکات. مامەڵەی ئەم هەلومەرجەش بۆ ئەمریکا بەوشێوەیەی کە پێویست بو بیکات، دەکاتە ئەوەی کە لە ململانێیدا لەگەڵ ڕکابەرەکانیدا کورت بهێنێو ستراتیژێك کە بۆ دنیا دایانڕشتوە نەچێتە پێشەوە، بەلام ئەو دەوڵەتە ئامادەیە چەند بەرابەری قوربانیەکانی کاترینا ملیۆن

ڕۆژنامەنووسانی کەلار:

پێشێلکردنی مافی ڕۆژنامەنووسان و ئازادییەکانی جەماوەر مەحکوم دەکەین

پاش ئەوەیکە جەماوەری شاری کەلار بە مەبەستی نارەزایەتی دەربڕین سەبارەت بە کێشەی ئاو و کارەبا و بوارەکانی دیکەی خزمەتگوزاری لەم دەڤەرە خۆیپشاندانیان سازدا و توندوتیژیەکی لە نێوان دەزگاکانی ئاسایش و جەماوەر لێکەوتەوە، گرووپێک لە ڕۆژنامەنووسانی ئەو دەڤەرە ڕاگەیەنراوێکیان بڵاوکردۆتەوە و لە چەند خاڵێکدا نارەزایەتی خۆیان بەرامبەر بە مامەڵە کردن لەگەڵ ڕووداوەکە دەربڕیوە. بە تەقە وڵامدانەوەی داواکارییەکانی خەڵک کارێکی نادیموکراسیانەیە و لەگەڵ پرەنسیپەکانی مافی مرۆڤدا ناگونجێت، بۆیە داواکارین لە هۆکارانی بکۆڵرێتەوە و ئەنجامدەرانی لێپێچینەوەیان لەگەڵدا بکرێت. بە شێوەیەکی زۆر بەربڵاو دەستدرێژی کرایە سەر ڕۆژنامەنووسان و چەندین ڕۆژنامەنووس لە لایەن هێزەکانی ئاسایش و پۆلیسەوە ڕووبەڕوی گرتن و لێدان و سوکایەتی پێکردن بوونەوە، ئەمە سەرەڕای ئەوەی ئامێری چەند ڕۆژنامەنووسێکیش شکێندرا و هەندێکیشیان دەستیان بە سەردا گیرا.

پێشێلکردنی مافەکانی خەڵک و بەکارهێنانی توندوتیژی وەکو، لێدان بە چەک و بۆکس و شەق و سوکایەتی پێکردن و جنێودان و زیندانی کردنیان، کە ڕێژەیەکی زۆری ئەو خەڵکانەی لێیاندرا لە منداڵانی خوار تەمەن ١٥ ساڵانەوە بوون.

ئەو دەستدرێژیانەی کرایە سەر خزمەتگوزارییەکان لە دوورە لە ئامانج و مەبەستی سەرەکی خۆپێشاندەران.

لە کۆتایی ڕاگەیەنراوەکەدا هاتووە: ئێمە هیواداریین دەرس و ئەزموون لەم ڕووداوانە وەربگیرێت و دەزگاکانی حکومەت توانای قبووڵکردنی نارەزایەتی و خۆپێشاندانی جەماوەریان هەبێت و ئامادە بن گوێ لە داواکارییەکان بگرن و..... لە لایەکی دیکەشەوە داوا لە وەزارەتی ناوخۆ دەکەین کە هێزەکانی ئاسایش و پۆلیس هۆشیاربکەنەوە و ڕایان بهێنن لەسەر ئەوەی بە شێوەیەکی هێمنانە و شارستانیانە هەڵسوکەوت بکەن لەگەڵ خەڵکی خۆپێشاندەر و ڕێز لە مافی ئەو ڕۆژنامەنووسانە بگرن کە لە شوێنی ڕووداود ئامادەبن.

ڕۆژنامەنووسەکان بریتین لە : محەممەد حوسێن، ئازاد عوسمان، جەزا محەممەد، ئارام ئیکرام، هەدنان سید حوسێن، سەباح عەلی جاف، بێستون ژاڵەیی، یاڵەح میرودیس، ئەرکان حەمە ڕەشید، لاوان ئەحمەد، گەرمیان حەمەخان، محەممەد عەلی وەلی، شاخەون فایق، عابد عەبدولڕەحمان خەیات، عوسمان حەمە لەک، مەلا تەحسین گەرمیانی، جەمال ئەکبەر، سوعاد حاتەم، ئاراس فایەق، فەریق حەمە سالّح، جیهان محەممەد، شاخەوان فایەق، سروە جوهەر ، بریار محەممەد، فاخر عزەدین، ڕەزا سەلاحەدین، عادل حوسێن، پەیمان ئەمین، دیار حوسێن، ڕەحمان عەلی، دلێر عەبدولڕەحمان.

ئەم دەستوورە لە هیچ جێگەیەکی دنیادا قبوڵ ناکرێت

بنار مستەفا
bnarmustafa@Yhoo.co.uk

لە دوای مەزهەلەی هەڵبژاردنە بێ وێنەکەی کانونی دووەم و پێکهێنانی حکومەتی بە زۆر دروستکراوی ئیسلامی عەشیرەتی دەسکەلای ئەمەریکا، مێز و لایەنە سیاسیەکانی حکومەت پاش کێشمەکێش و ململانێ و پاشقول گرتن لە یەکتر و لە ژێر فشاری ئەمەریکادا دەستوورێکیان ئامادە کردووە و دەیانەوێت ڕیفراندۆمی لەسەر بکەن و پەنجەمۆری خەڵکی لێدەن و بەزۆر بەسەریاندا بسەپێنن.

دەستوورێک کە بە پێی ڕێکەوتنی نێوان سەرەک عەشیرەتەکان و کوێخاکانی قەوم و مەزهەبە جیاوازەکاندا ئامادەکرابێت، کە خۆشیان دوای ئەو ناکۆکییە بە دوودڵی ڕێککەوتوون، دەبێت چ چاوەڕوانیەکی لێ بکرێت. گفتوگۆ و هێنان و بردنی ئەم لایەن و ئەو لایەن و ڕچا و پاڕانەوە لەو لایەن...هتد. تەواو دەریخست کە ئەم هێزانە بە هیچ شێوەیەک ئاتوانن دەوڵەت بە ڕێوە بەرن، و لە پێناو بەرژەوەندی خۆیان تەواو مافەکانی خەڵکی پێشێل دەکەن و بۆیان جێگەی بایخ نییە.

ئەوانەی ئەم دەستوورەیان نووسیوەتەوە پێکهاتوون لە هێزەکانی ئیسلامی سیاسی، کە پێشنیاری قانونی وەک شەریعە دەکەن و هەوڵ دەدەن لە دەستووردا جێگەی بکەنەوە. لە ناسیۆنالیستی کورد کە خواستی خەڵکی کوردستانیان تەواو خستۆتە ژێر پێیانەوە و دەیانەوێت کوردستان بلکێننەوە بە دەوڵەتێکی عەرەبی ئیسلامیەوە. لە عەرەبی شۆڤێنی کە بوونی نەتەوەی دی بە تاوان دەزانن، لە سەرەک عەشیرەتەکان، کە قانونەکانی بەعسیان لا مۆدێرن و شارستانیە، جگە لە چەند لایەن و بزووتنەوەیەکی تری جۆراوجۆر هەتا کۆنە بەعسیەکان. دەبێت ئەم دەستوورە چەنێک لەگەڵ خواستەکانی خەڵکیدا یەکبگرێت، کە ئەمانە دایانڕشتووە؟

دەستوورێک کە لەسەر بنەمای ئیسلامەوە پێکهێنرابێت و ئیسلام بە دینی ڕەسمی بناسێنێت، بە مانای بە کەمتر دانانی دینەکانی دی و بێ دینەکان دێت، دوور نییە خوێنێشیان هەڵاڵ بکات. دەستووری ئیسلامی ڕێگە بە هیچ جۆرە ئازادیەک نادات، بە تایبەتی بۆ ژنان، جگە لەوەی لە بەرامبەر پیاودا بە کەمتر دایدەنێت، ژن بە تەواوی لە کۆمەڵگا دوور دەخاتەوە، بەڕاستی دەبێت چ دواڕۆژێک چاوەڕوانی ژنان بکات؟ دەستوری ئیسلامی بە مانای کۆتای هێنان بە خۆشی و شادی و ئارەزوەکانی خەڵکی دێت. دوور نییە لە قانونەکانی جمهوری ئیسلامی و تاڵیبان بێنێنە ئاراوە و پەیڕەوی بکەن، کە ڕێش بە پیاو درێژ بکەن و عەبا بە زۆر بە بەری ژناندا بکەن، پیاوان و ژنان لە هەموو جێگەیەکی کۆمەڵگەدا جیایان دەکاتەوە، وەک جێگەی کار و خوێندن، سەیر نییە ئەگەر تەنانەت لە پاسیشدا جێگەی دیاریکراویان بۆ دیاری بکەن.

دەستوورێک کە هەر لە قۆناغی سەرەتای خوێندنەوە دینی ئیسلام دەردخواردی مندآلان بدات و بە ترس و تۆقاندن پەروەردەیان بکات. دەبێت چی بەدبەختیەک بە دیاری لەگەڵ خۆی بۆ منداآلن بێنێت؟ دەبێت منداآلن چەنێک ساتی خۆشی بەسەر بەرن؟

دەستوورێک کە دەوڵەت بە وڵاتێکی عەرەبی لە قەڵەم بدات، ڕاستەوخۆ بە مانای پڵە دووی نەتەوەکانی دی دێت، بە مانای پێشێلکردنی مافەکانی ئەو کەسانە دێت کە عەرەب نین. دەسەڵاتی بەعسی فاشی لە بری هەموو نمونەیەک دەدۆ دەربارەی دەوڵەت و پەیڕەوکردنی دەستووری قەومی.

لەبەر ئەوەی ئەم دەستوورە کۆنەپەرستە لە خزمەتی ئیسلامی سیاسیدایە، مافەکانی خەڵکی پێشێل دەکات، بە توندی سنوور بۆ ئازادی دادەنێت، لە درێژ ئاندا دەوەستێتەوە، مەترسی و دڵەڕاوکێ دەخاتە دڵی ئەو کەسانەی سەر بە دین و نەتەوەی سەرەکی نین، هەروەشە لە کۆمەڵگە دەکات ١٤٠٠ ساڵ بەرەو دواوەی بەرێت...هتد. لە هیچ جێگەیەکی دنیادا دەستوورێک جێگەی قبوڵ نییە کە بەو شێوەیە و ئەو کەسانە دایانڕشتنوە، کە ناوەڕۆکەکەی ئەو ئاو و کاربا و دەرمان و خزمەتگوزاری تێدا نییە، ئارامی و ئاسایشی تێدا نییە، نوقمی تیرۆر و کۆمەڵکوژی بووە، لەم هەلومەرجەدا دەستوور، بە تایبەتی لە جۆرە دەستوورانە تەنها بە کەڵکی ڕیسواکردن دێت. مێزی جەماوەر بەهێزترین هێزە کە دەتوانێت ئەم پیلانە پوچەڵ بکاتەوەو شکست بە پیلانگێرانی بێنێت و دواڕۆژێکی باشتر بۆخۆیان دیاریبکەن.

10.Sep.2005

مندآلەکەم وێنەی خوێن دەکێشێ

تارا شێخ عوسمان

ڕەوکو هەموو جارێک کە منداآلەکەم وێنەیەک دەکێشی سەیری دەکەم و لەو چیرۆکە منالانە دەڕوانم کەلەپشت وێنەکانیەوەیەبەلام ئەوەی ترساندوومی بەم دواییە فێر بوە لەوێنەکانیدا دیمەنی تەقینەوە و خوێنڕشتن دەکێشی ، دەترسم و نازانم یەخەی کێ بگرم و کێ بەتاوانباری سەرەکی بزانم لەو حاڵەتەی منداآلەکەم ؟ دڵنیام و بیگومانم ئەمە بابەتی تابلۆی منداآلنەی بەخوێن ئاڵوودەبووی دەیان منداآلی کورد و عێراقییە . ئاخر چۆن لەو وێنانە نەکێشن کە سەر تاپای ئەو وڵاتەی تێیدا دەژین و بەحساب هەناسەی منداآلی و دەستپێکی ژیانیانی تێدا دەدەن پڕە لە بۆنی خوێن و باروت و جەستەی شەهاآل لەخوێن و ئوتومبیلی بۆمبێژکراو و لاشەی پارچە پارچەکراو کە هەندی جار ئەو لاشانە لاشەی باوک و براو دایک و ئازیزەکانی تریانە هەندێ جار ئەو لاشانە جێستەی پڕلەخەون و جوانیی منداآلنەی هاوڕێکانی کۆڵان و قوتابخانەیانە . ئەمە ئەو وڵاتە بوو کە بەعێراقی ئایندە ناوزەدکرابوو؟ ئەمەیە عێراقی هیواو ئاشتی؟ ئەمە ئەو خەونە بوو کە هەموواتمان دەمانبینی وموچڕکی شادمانی دەیگرتینەوە کەبیرمان لە دایک بوونی دەکردەوە ؟ منداآلەکانمان ئەگەر ئەمڕۆ بوونەتە قوربانی دەستی تیرۆر ، لەوانەیە ئەو هەموو حالەتی خوێن ڕشتن و جەستە پارچە پارچە کراوانە ئەوانیش بشێوێنێ و دەروونی پاکیزەیان شپرزەو کەسێتیان نەخۆشیان بخات . خەمی هەموو دایکانە کەمنداآلێک هێشتا بەتەوای لە ئەلف وبێکانی ژیان نەگەیشتووە و ووشەکانی خۆشەویستی ژیانی ئەزبەر نەکردووە زمانی بەتیرۆر و تۆقاندن وناوی تیرۆریستەکان بپژێ و کە دێنە کۆڵان بۆ یارییکردن لەجیاتی هەموو شتێک یاری پۆلیس و تیرۆریست بکەن . گوناهە و تاوانە منداآلێک هێشتا لەخەونەکانی منداآلی تێر نەبووە بەزۆر بەسیدییەکانی سەربڕین و ڕفاندن و دیمەنەکانی تەقینەوە لەو خەونە ڕەنگاو ڕەنگەی ڕابێت . ئەمە ئەرکی کێیە منداآلنمان لەو دیمەن و بابەتە ترسناک و شەرئەنگێزییانە دوور بخاتەوە ؟ ئەوە کێیە دەستی منداآلەکانمان دەخاتە سەر دڵی ودڵنیایان پێدەبەخشێتەوەو بەدەنگێکی ئارام دەچرپێنێ بەگوێیاندا و پێیان دەڵێت :ئارام بن .ئێدی خەون بە ترس لەڕفاندنەوە مەبینن ،بخەون وبیر لەو بکەنەوە لەمەولا تابلۆیەک بکێشن کە دیمەنی میزەلانی ڕەنگاو ڕەنگ و ئاسمانێکی شین و بابەتەکانی شاریاریەیەوە تێدابێت ، بخەون و کە لەخەوەکەشتان ڕابوون قەڵەمە ڕەش و سوورەکانتان تووڕدەن . چونکە هێمای ترس و خوێنن و قەڵەمە پەمەیی و ڕەنگاڵەییەکانی تر بگرن بەدەستەوەو وێنەی ئەو ڕۆژە بکێشن کە وەک چاوەکانتان پڕلەئومێد بێت و وەک ئەندێشەپاکیزەکانیشتان پاک پاک و دوور لەهەموو تر س وخەم و دڵە ڕاوکێیەک بێت

له سایتی نەوا

کۆرییەکان لە کوردستان دەکشێنەوە

چەند سەرچاوەیەکی سیاسیی لە هەولێرەوە ئاشکرایانکرد کە حکومەتی کۆریا نەخشەیەکی ئامادە کردووە بۆ کشانەوەی بەرەبەرەی هێزەکانی کە لە هەولێردا لە چوارچێوەی هێزە فرە ڕەگەزەکاندا نیشتەجێبوون.

ئەو سەرچاوانە ئاماژەیان بەوە کرد کە دوو پەرلەمانتاری کۆری ڕایانگەیاندووە هێزەکانیان سەرقاڵی لێکۆڵینەوەیە بۆ کشانەوەی سێ یەکی هێزەکانیان لە عیراق.

ئاماژەشیان بەوە کردووە بە گوێرەی ئەو نەخشەیەی کە ماوەیەکی تر ڕادەگەیەنرێت ١٠٠٠ سەربازی کۆریا لە هەرێمی کوردستان دەکشێنەوە.

درێژەی.....
ڕاستییەکانی پشتی ڕەشنوسی دەستور!

لەهەموو ئەم هەلسوکەوتانەی ناسیونالیزمی کوردا، ڕەشنوسی ئیستا ئەوڕاستییە ئاشکرادەکاتەوە کە بە یەکیتی وپارتی بۆقازانجی خویان و ڕەسمیەتدان بەدەسەلاتی ئیستایان، بۆئەوەی شەریکە بەشی خۆیان لەنیو بازاڕو سەرمایەی عیراقدا بپچن، ئامادەن بەوەی کەنەك هەموو مافەکانی خەلکی کوردستان، بخەنە پیناوەوە، بەلکو ئەوان ڕابیچیدەنە ژیرسایەی حوکمی شمشیر وشەریعەتی ئیسلامییەوە. ئەمە ئەو خاسیەتەیە کەبۆرژوازی کورد وحیزبەکانی ساڵەهای ساڵە نیشانیاندداوە. زیانیك کەئەمەجارە ناسیونالیزمی کورد وحیزبەکانی لەگەمەی دەستوردا بەخەلکی کوردستانی دەگەیەنن، دووبەرابەر کاریگەرترە لەچاو تەجروبە تالەکانی ڕابدروودا. لەسەریکەوە ئەوان پەلکیش دەکریندە بۆ ژێر سایەی دەولەتیکی کۆنەپەرستی قەومی ئیسلامی و بەمجۆرەش ڕیگای بەدەستهێنانی سەربەخۆیی وبریاردان لەسەر چارەنوسی خۆیانیان تادەورەیەکیتر لیدەبەسری و لەسەریکی تریشەوە، ماف وئازادی و ژیانیان تەسلیم بەئیسلام و دەسەلاتی سەرکوتگەرانەی دەکری. ئایا ئیتر ئەمە بەس نییە بۆئەوەی خەلکی کوردستان بکەونەبەرامبەر ئەم حیزبانەو بزوتنەوەی کوردایەتییەوە؟

ڕەشنوسی دەستور و ژیرپینانی "ئازادی و مافەکانی خەلك":

ووتمان ناوەڕۆکیك کە ڕەشنوسی دەستور هەڵگریەتی سپارداری ماف وئازادییەکانی خەلك و سەراتاپای ژیانی ئەوانە بەزیندانی ئیسلام وقەومپەرستی، سپاردنی ئەوانە بەحوکمی شەریعەت و ئیعدام و سەرکوت. بەلام ئەوەی کەپرۆسەی نوسینەوەی دەستوری کردەوە بەگەمەیەك لەنیوان ئەمریکاو دەستەو تاقمی قەومی وئیسلامی و تایەفە هاوپەیمانەکانیدا، غایب وونی دەوری خەلك. تەریکخستنەوەی خەلکی عیراق و ڕیگەگرتن لەبەشداری کردنی ئەوان لەدارشتنی دەستوردا خۆی پیلانیکی پیشوەختبوو کەلەچوارچیوەی سیاسەتی جەنگ وداگیرکاری ئەمریکاو درێژبوونی دەستی ئیسلامی سیاسیدا، هاتەپیشەوە. بۆیە نەسەلماندنی ماف وئازادییەکانی خەلك لەدەستوردا ئاکامیکی حەتمی ئەم ڕاستیەیەیە. ئەم دەستورە نەك هەر ماف وئازادییەکانی خەلکی لەژیرپیناوە، بەلکو تەوای ئیرادەو موقەدەراتی یەك کۆمەڵگای سپاردەوە بەمەلا ئاخوند وسەرۆك قەوم وتایفەو مەزهەبەکان، سپاردەویتی بەئاکامیك کەجەنگ وداگیرکاری ئەمریکاو ویرانکردن وبیدەرەتانی ژیانی خەلکی لیکەوتۆتەوە. بۆیە مافو ئازادییەکانی خەلك لەدەرەوەی گەمەی دەستور وسیاسەتیکدایە کەئەمریکاو دەست وپیوەندیەکانی تیا چالاکن. بەدیهێنانی خواستە فەردی ومەدەنییەکانی خەلك بەدەوری خەلك خۆیانەوە گرێی خواردووە. بۆزتنەوەی جەماوەری بۆکۆتایی هینان بەداگیرکاری ئەمریکاو دەستکۆتاکردنی ئیسلامی سیاسی و قەومگەرای وشەوبەلایان لەسەر ژیانی کۆمەڵگا وسەرەنجام خەبات بۆگیرانەوەی مەدەنیەت وسازدانەوەی دەولەت کەتیدا جەماوەری خەلك عونسوری هەلسوراو وخاوەن بریارە، دەتوانی ڕیگای گەیشتن بیت بەمافو ئازادییەکان .. ئەمە ئەو ڕاستییەیە کە ڕەشنوسی دەستور لەبەرامبەر خەلکی عیراق و داهاتووەکیدا دەیخاتەروو.

١/٩/٢٠٠٥

دەرسەکانی کەلار!!

عمری ختات
omerxatat@yahoo.com

یەکەم/ بەردەوام بوون و نەوەستان لەبەرزکردنەوەی داخوازییەکان، خۆپیشاندان و کۆبوونەی خەڵک لەدەوری یەکتر و لەدەوری نوێنەران وقسەکەرەکانیان. هەوڵەکانی تا ئێستای دەسەڵاتدارانی یەکێتی و بەرپرسە حیزبی و حکومەتیەکانیان وهەڵوێستی شەرماوەری حیزبە مووچەخۆرەکانی تر لە چەشنی (شیوعی، یەکگرتوو، سۆسیالیست، زەحمەتکێشان) تا ئێستا بەدژی خەڵک و هەوڵدان بووە بۆ هێمنکردنەوەو ناردنەوەی خەڵک بۆ کونجی ماڵەوەو تەنانەت ناوبردنی خۆپیشاندانەکە بە ئاژاوەگێڕی. کردەوەی ئەم حیزبانە لە دژی ئیرادەی خەڵکی کەلارەو خەڵکی نابێت فریوی وەعدەو بەڵێنی ئەم حیزبانە بخۆن.

دووەم/ هەوڵدان بۆ پێکهێنانی ڕێکخراوەی سەربەخۆی جەماوەریی وپیشەیی، و پتەوکردنی ڕێکخراوەکانی ئێستا لە چەشنی (کۆمەڵەی بەمەدەنی کردن وکۆمەڵەی گۆڕان). بەڕپاکردنی کۆبوونەوە گشتییەکان و هەڵبژاردنی نوێنەران، قانوونی کردنەوەی ڕێکخراوەکان... هەموو ئەو کارانەو هی تریش خزمەت دەکات بە چوونەسەری ئاستی هوشیاریی و ڕێکخراوەیی خەڵک. بەکورتی تا خەڵک ڕێکخراو بێت، ئەوە یارمەتیدەرە بۆ ئەوەی ئاستی نارەزایەتیەکانی داهاتوو بە قازانجی ئەوان تەواو بێت.

سێیەم/ ئەو هێزو لایەنانەی تەقە لە خەڵک دەکەن، پێویستە دادگایی بکرێن... پێویستە ئەم داخوازیە بێتە کارێکی هەنووکەیی خەڵک و ڕێکخراوەکانیان، بەداخەوە هەموو جارێک خۆپیشاندان کرابێت، لەلایەن دەسەڵاتدارانەوە بە زەبری چەک و تەقەکردن پەلاماری خەڵک دراوەتەوە. هەروێیە ئەو کەسانەی کە تەقەیان لە خۆپیشاندانەکەی ٧/٩ کردوە یان فەرمانی تەقەیان داوە، پێویستە دادگایی بکرێن. تاڵانی کردن و هێرش بردن بۆسەر دامودەزگا حکومییەکان لەلایەن خەڵکەوە، پاش تەقەکردنی هێزەکانی ئاسایش و پۆلیسەوە دەستی پێکردووە.

چوارەم/ خەباتکردن بۆ بەدەستهێنانی ئازادییە سیاسیەکان، لەوانە (خۆپیشاندان، مانگرتن، پێکهێنانی حیزب و ڕێکخراوەی جەماوەریی ...) بەردی بناغەی چوونەسەرو بەسەرکەوتن گەیاندنی هەر جۆلانەوەیەکی کۆمەڵایەتیە. ئەوەی ماوەی ئەم ١٤ ساڵە لە کوردستان هەیە، هەموو شتێکە ئازادی سیاسی نەبێت، ئەوەی هەیە دەکرێ ناوی لێبنرێت "تعدد الأحزاب"، ئەویش بۆ کۆمەڵێک حیزبی مووچەخۆر لەچەشنی ئەوانەی سەرەوە باسکران. ئازادی سیاسی مانایەکی قووڵتری کۆمەڵایەتی و سیاسی هەیە، یاسایەک هەیە ئەم مافانەی خەڵک دەپارێزێت. ئەمە ئێستا لە کوردستان نییە، بۆیە ئەرکی حیزب و ڕێکخراوە چەپ و ئازادیخوازەکانە کە خەبات بکەن بۆ ئەم مافانە.

ئەوەی من لێرەدا باسم کردوون کۆمەڵێک هێڵی سەرەکین کە دەکرێ مشتومڕی زیاتری لەسەر بکرێت. من لێرەدا دەستی هەموو کەسانە دەگوشم کە کۆمەک بەم مەسەلەیە دەکەن.

سەرکەوێت خەبات و نارەزایەتی خەڵکی شۆڕشگێڕی کەلار و شوێنەکانی تر بۆ بەدەست هێنانی داخوازییەکانیان.

١٠/٩/٢٠٠٥

نارەزایەتیە جەماوەرییەکەی خەڵکی کەلار بەدژی فەسادی ئیداریی دەسەڵاتدارێتی کوردی و بۆ داواکاری دابینکردنی کارەباو ئاوو سووتەمەنی و قیرتاوکردنی شەقامەکانیان و تەقەکردنی چەکدارەکانی قائیمقام و ئاسایشی یەکێتی لە خۆپیشاندەران و ئەو کاردانەوانەی کە ئەم ڕووداوە بەدوای خۆیدا هێنای، ناکرێ هەروا بە سانایی بەسەرماندا گوزەر بکات. ئەم ڕووداوە هەروا ڕووداوێکی سادەوئاسان نییە کەوەک هەر هەواڵێکی تری تەلەفزیۆنی و ڕادیۆیی ببیبستین و هیچ کاردانەوەک و هەڵوێستەیەکیشی بۆ نەکەین و هەروا بڕواو لەبیرمان بچێتەوە.

ڕاستە کە ئەمە نەپەکەمین خۆپیشاندان و نارەزایەتی خەڵکەو نەیەکەمین جاریشە کە دەسەڵاتداری کوردستان لووەی چەکەکانیان ئەکەنە سینەی خەڵک. مێژووی ١٤ ساڵەی دەسەڵاتدارێتی کوردی پڕیەتی لە پێشێلکردن و سەرکوتکردنی هەموو دەنگێک و نارەزایەتییەکی هەقخوازانەی خەڵک کە بۆ باشکردنی بارودۆخی ژیانیان پێی هەڵساوون. بەڵام ئەوەی وا لەم نارەزایەتییەی کەلار دەکات کە ئەم کاردانەوە گەورەیە بەخۆوە ببینێ وتەنانەت نەک لە ناوخۆ بەڵکو لە ناو زۆرێک لە نووسەرانی دەرەوەی وڵات، بابەتی لەسەر بنوسرێ ولایەنەکانی تاووتوێ ودێباتی قوڵی لەسەر بکرێ، ئەو لۆژیکە سیاسییە کە لە زمانی خەڵک و بەبەرژەوەندی ئەوان بە دەسەڵاتداران دەڵێت " ئیتر بەسە ". ئاخر ناکرێ تۆ دۆزەخێتکت بۆ من خۆڵقاندووەو ئەگەر لەبەرامبەر ئەمەشدا نارازی بم و بەردەرکەت پێ بگرم گوللەبارانم بکەیت و پێشم بڵێی ئاژاوەگێڕ. هەروێیە ئەم "بەسە" یە "ئـــــا" یەکی گەورەیە بەڕووی دەسەڵاتدارانی ئێستای کوردستان کە ڕۆژانە لێرەو لەوێ دەردەکەوێت و خەریکە وەک بزووتنەوەیەکی سیاسی جەماوەریی شکڵ و شێوەی سەربەخۆی خۆی دەردەخات و داخوازییەکانی ڕۆشنتر دەبێتەوە، ئەم بزووتنەوە جەماوەرییەو داخوازییە ڕەواکانی کەلەنان و کارو باشکردنی ئاستی ژیاندا خۆی دەبینێتەوە، وەکو تیشکێکی ئومێدبەخش لەڕانیەوە دەستی پێکردو بەناو شاری سلێمانیدا لە خوێندکاران و شۆفێری تەکسیەکانی شار ئاڵاو خۆی گەیاندە کەلاری بێ ئاوو کارەباو سبەی ڕۆژیش لە شوێنێکی دیکەی کوردستانەوە سەردەردەهێنێ، خاڵی بەهێزی ئەم بزووتنەوە جەماوەرییە ئەوەیە کە ئیتر خەڵکی زەحمەتکێش وردە وردە خەریکە لە تەپ و تۆزو هەژموونی هێزەکانی کوردایەتی دەربازدەبن و شوێن پێی خەبات و داخوازیەکانی خۆیان دەکەون. ئەم ڕەوتە تازە بە بەیت و بالۆرەی " ساوایی حکومەت " و " ئاژاوەگێڕی" بەری پێ ناگیرێت.

١٤ ساڵە بزووتنەوەی کوردایەتی و بەتایبەت دوو زلهێزەکە چارەنووسی کوردستانیان بەدەستەوەیە. ١٤ساڵە خوێن وداهاتی ئەم خەڵکە دابەن و هەر کەڵەکەی دەکەن و هیچ بەرپرسێکیان حیسابی خۆی نازانێ. ئەگەر بۆ ئەم حیزبانە ئەم ١٤ ساڵە ساڵەکانی مانگی هانگوینی بووەو تا ئێستاش بەردەوامە، ئەوا بۆ خەڵکی زەحمەتێش و جەماوەرێکی فراوان لە خەڵک ١٤ ساڵی ڕۆژەهشی و تاڵیی ژیان بووە. بەڵام سەرئەنجام ئەم ١٤ ساڵە وردە وردە خەڵکی فێر کرد کە بەرژەوەندی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئەم هێزانە زۆر دوورە لە ئاوات و ئارەزووەکانی ئەوان، هەر لە دابین کردنی کارو ژیانەوە بگرە بۆ پاراستنی ئاساییشیان تا دەگات بە دابین کردنی بیمە کۆمەڵایەتییەکان و ئازادییە سیاسیەکان وووو زۆر "واو"ی تریش. بۆیە ئیتر مافی خەڵکە کە ڕیزی خۆیان لەم هێزانە جیا بکەنەوەو شوێن بەرژەوەندیەکانی خۆیان بکەون. خەڵکی کەلار ئەم کارەیان کرد هەروێیە خۆیشاندانەکەیان جێگەی ڕێزو لەهەمان کاتدا جێگەی لێکدانەوەی لەهەمانکاتدا جێگەی لێکدانەوەی بە بۆچوونی من، ئەو دەرسانەی کە دەکرێ لە خۆپیشاندانەکەی خەڵکی کەلارەوە دەربهاوژرێن و وەک بنەماکانی خەباتی جەماوەریی سەیریکرێن ئەمانەن:

هاواریٚك بۆ نەخۆشخانەكان

چەند تێبینییەك لەسەر نەخۆشخانەی گشتی سلێمانی

نەخۆشخانەی گشتی سلێمانی یەكێكە لەو نەخۆشخانانەی كە چەندین ساڵە لەم شارەدا هەیەو ژمارەیەكی زۆری هاوڵاتیانی لەمردن ڕزگار كردووەو چەندینی تریشی لەنەخۆشی و ئاڵاندن بەدەست ئازارەوە دەرباز كردوە، وە ڕۆژانە ئەم نەخۆشخانەیە وەك باقی نەخۆشخانەكانی تری دنیا، دەیان سەدان وهەندێك جاریش بەهەزاران كەس لەنەخۆش ئەوانەی كە سەردانی نەخۆشەكان ئەكەن ڕووی تێئەكەن. كە هەندێكیان لەڕێگەی عیادەی دكتۆرەكانەوە لەلایەن خودی ئەو دكتۆرانەوە ئەنێردرێنە ئەوێ، هەندێكی تریان ئەوانەن كە لە نەخۆشخانەی بوژانەوەی دڵەوەو دوای باشتر بوونیان ڕەوانەی ئەم نەخۆشخانەیە ئەكرێن، ژمارەیەكی تریان ئەوانەن كە خزمێك یان ناسیاوێكیان هەیە لەوێ، باقیی‌یەكەی‌تریشی ئەوانەن كە لەحالەتی كەتوپڕ(رخەت‌ەر)دا خۆیان ڕاستەوخۆ ڕوودەكەنە ئەوێ. دیاریشە كە هەر نەخۆشی لانێكەم كەسێكی لەگەڵەو هەر نەخۆشەش ڕۆژانە دەیان كەس لە كەس‌وكارو هاوڕێو خزمانی سەردانی ئەكەن. بەڵام ئەم جێگا گرنگەی كە زامنی ژیان‌و تەندروستی بەشێكی ئێجگار گەورەی دانیشتوانی ئەم شارەیە، چۆن چۆنی كارەكانی بەڕێوە ئەبات؟ بۆ ئەو ژمارە زۆرەی (مراجع) چەند كارمەند پێداویستی‌یەكانیان بەڕێوە ئەبات؟ ڕۆژانە چەند كەس لە پەرستارو پزیشكی پسپۆڕو پزیشكی موقیم پێویستە، تاوەلامی داواكاری‌و پێداویستی‌یەكانی ئەو نەخۆشانە بدەنەوە؟ چەند كارمەندی پاككەرەوە پێویستە بۆ خاوێن ڕاگرتنی شوێنكی بەشێوەیە قەرەباڵغ، ڕۆژانە چەند جار پێویستە بسڕێرێت‌و پاك بكرێتەوە بۆ ئەوەی كە بەخاوێنی بمێنێتەوە" شەوانە چەند پزیشكی پسپۆڕو موقیم‌و پەرستاری پێویستە كە وەك ئێشكگر شەوانە بمێننەوە، تا بتوانن وەلامی پێداویستی‌وداواكاری‌یەكانی نەخۆش بدەنەوە؟.....هتد؟؟.

لە پرسگەی ئەو نەخۆشخانەیەوە دەست پێكەیت، وەزعەكەی زۆرخراپەو ڕۆژانە چەندین جار مەشهەدەكانی دووبارە ئەبنەوە: لەپرسگە باج دانراوە بۆ ئەوانەی كە سەردانی نەخۆش ئەكەن، كە ژمارەی ئەو باجانە ئەبێت محدود بێت، بۆ ئەوەی ژمارەی ئەوانەی كە ئەچنە ژوورەوە بزانرێت‌و قەرەباڵغی و دەنگەدەنگ نەخۆشەكان هەراسان نەكات، هاوكات بۆ ئەوەی كەلەكاتی گەڕانەوەی باجەكان ژمارەیەكی تر لەهاوڵاتیان بەئەندازەی ژمارەی هاتنەوەی باجەكان بچنە ژوورەوە، بەڵام ئەوەی كە زۆر كەم حسابی بۆ ئەكرێت ئەم شێوازی مامەڵەیەیە بەباجەكان، ئێرەش بەهەمان شێوەی پرسگەی فەرمانگەكانی تر، ئەگەر هاوڵاتی یان (مراجع) كەسێكی یان برادەرێكی یان ناسیاوێكی هەبێت، بەئاسانی‌و بەبەرچاوی ئەوانەی كە چەند سەعاتێكە وەستاون‌و سەرەیان گرتوە ئەچێتە ژوورەوە، كە كاتی مانەوەش لەناو نەخۆشخانە بۆ ئەو خاوەن واسیتانە كراوەیە، وە كارێكی تر كە هەر لەوێ ئەكرێت ئەوەیە كە جیاوازی لەنێوان هاوڵاتیاندا ئەكەن، هەندێك لەو كەسانەی كە بەپرسن لەو پرسگەیە بەئارەزوی خۆیان هاوكاری تایبەت‌و زیاتری خەڵك ئەكەن، بەبێ بونی هیچ پێوەرێك هاوكاری ژنان ئەكەن‌و پێشیان ئەخەن‌و هەندێك جار ڕێگەشیان نیشان ئەدەن لەناو نەخۆشخانەدا، دیارە مەبەست لە هەموو ژنێك نییە، چونكە ئەوان هاوكاری ئەو پیرەژنانەی كە چەند سەعاتێكە لەبەردەرگاو لەبەرهەتاوی هاوین‌و سەرمای زستاندا وەستاون ناكەن‌و بگرە لێشیان تووڕەش‌بن‌و دەریان ئەكەن،بۆیە ئەم مامەڵەیە لەگەڵ ژنان لە ڕوانگەی یەكسانیخوازیونیانەوە نییە.

كاتێك كەسێك ئەگەر زۆر چاوەڕوانی كردبێت تا هاتبێتە ژوورەوە، هەر لە ناوەوەی نەخۆشخانەو چەند مەترێك ئەودیوی پرسگەكە، زۆرجار گۆبیستی ئەوە دەبێت كە پێتدەڵێن"شتێكت پێ‌بدانایە، زۆتر ئەیانكردبێت ژوورەوە" كە مەبەست پارەیەو معلومیش نییە كە ئەم پارە پێدانە چۆنە؟. ئینجا كە دێتە ئەم دیوی دیواری نەخۆشخانە لەگەڵ بۆنێكی تابڵێی ناخۆش بەرەوڕووبێتەوە كە مێشك كاس ئەكات، معلوم نییە سەرچاوەكەی كوێیە؟، بۆ هەر جێگایەك ئەڕۆی هەمان بۆنی تیایە، ڕەنگە ئەو بۆنە ناخۆشە خۆی یەكێك بێت لە سەرچاوەی هەندێك نەخۆشی كە لەوێ بڵاوبێنەوە، ئەمیش ڕەنگە بەهۆی ئەوەوە بێت وەك نەخۆشەكان بیستویانە كە ئەم "نەخۆشخانەیە ئەڕوخێنێرێت، بۆیە دەستێكی پیاناهێنن" یان ڕەگە بەو هۆیەوەبێت كە ئەو كرێكارانەی كە ئەركی پاككردنەوەی ئەو شوێنەیان لەئەستۆدایە زۆریەی زۆریان گەنجن‌و بە شێوەی تعین ئەو كارە ناكەن، بەڵكو لەڕێگەی یەكێك لە مقاولەكانەوە بە مانگانە لەوێ تعین بوون، كە ئەمانیش زۆربەیان ئەو گەنجانەن كە لە ناوچەكانی شێخان‌و شنگارى موصلەوە هاتوون‌و بەكرێیەكی كەم ئەم كارەیان پێئەكەن، ئەمەش وادەكات كە كارەكەیان باش ئەنجام نادەن، هاوكات وەك هەر گەنجێكی تر زیاتر ئارەزوویان لەگاڵتەوگەپ‌و گۆرانی ووتن بەدەنگی بەرزو یاری كردنە لەناو قاوشەكان، ئەمەش وادەكات كە مرافقی نەخۆش ڕۆژانە چەندجارێك لەگەڵیان دەرگیربێت‌و دەنگە دەنگەكە چەند بەرابەر بێت.

قاوشەكان، هەندێك لە ژوورەكانی دیوارەكەی بەشێوەیەك بۆیەو گەچكارییەكەی هەڵوەریوە، ئەگەر ساغیش بیت ئەوا مانەوەت بۆ چەند ڕۆژێك بەسە بۆ ئەوەی كە توشی ڕەبۆ یان نەخۆشی تەنگەنەفەسی ببیت‌و سیەكانت بەهۆی تۆزی ناو ژوورەكانەوە توشی بەڵایەك بێت، قەرەوێڵەكانی ناو هۆڵەكان زۆربەیان كارناكەن‌و ئاسەواری ڕەشیی لەحیم بەزۆربەیانەوە دیارە، ئەو عەمودەی كە بۆ هەڵواسینی ئاوی (موغەزی) دانراوە، زۆربەیان لێرەو ئاسنگەرەكانی خۆمان بەشیشی سەقف دروستیان كردون، پانكەكان بەپلاپس نەبێت دەرەجەكەی زیادو كەم ناكرێت، سوپچ پلاك بۆ ئامێرەكانی ناو نەخۆشخانە نییە، ئەگەر شەحنی مۆبایلەكەت دابەزبێت ئەبێت چەندین ژوور بكەیت تا سوپچ پلاكێكی نیوە ساغ پەیدا بكەیت‌و ئیشەكەتی پێ جۆر بدەیت، تواليتەكانی زۆر وێرانن، تواليتی مزگەوتی كۆنی ئەم شارە لەوانەی ئەم نەخۆشخانەیە خاوێنترو ڕێك‌و پێكترن، نەدرگایان درەگایەو نە مغسلەی تیایە، كێشەی ئەو منالانەی كە خێزانەكانیان ئەیانهێنن لەگەڵ خۆیان بۆ لای نەخۆش كێشەی بڕانی ئاو كارەباش لەولاوە بابوەستێ، لە هەموو ئەو نەخۆشخانەیەدا بەڕادیكی ئاوت چاو پێناكەوێت، جگە لەو پانكانەش كە ئەو حاڵەكەیان هیچ ئامێرێكی تری سارەكەرەوەی تیانییە، پەنجەرەكانیش هەندێكیان لەحیم كراون‌و ناكرێنەوە، كەسیش نازانێ بۆچی؟، ئینسان هەست دەكات لە كوردستان نییەو لەیەكێك لەخۆشخانەكانی كابوڵی سەردەمی تاڵیبانە. بردنە ژوورەوەی بەتانی‌و سەرین‌و شتی خاوێنی خۆت بۆ ناو نەخۆشخانە قەدەغەیە، دیارە ئەمە كارێكی شارستانی‌یەو بەقازانجی خودی نەخۆشەكەیە، لەبەر ئەوەی كە ئەوەكو كەس هەبێت شتی پیش ڤایرۆساوی بهێنێتە ناو نەخۆشخانەوەو نەخۆشی بڵاوبێتەوە، بەڵام لەوێ لەگەڵ بینینی بەتانی‌و پەردەكانی ئەوێ چاوت ئەبڵاق ئەبێت، بۆنی بەتانی‌یەكان ئێجگار ناخۆشەو ڕەنگە بەشێك لەو بۆنە ناخۆشەی ناو ئەم نەخۆشخانەیە بەم بەتانیانەوە بێت، چلكی پەردەی‌سەرقەرەوێڵەكان لەدووری چەند مەترێكەوە دیارە، هەر لەوێش لەسەر دەرگای مەخزەنی بەتانی‌و پەردەكان بەخەتێكی ناشیرین نوسراوە" پشتی نادرێت بەهیچ كەس، ئەگەر ڕەزامەندی بەرێز بەڕێوەبەری گشتی لەسەر نەبێت" كە ئەمەشیان معلوم نییە كە حكمەتەكەی لەچی‌دایە؟ چونكە ئەگەر مەسەلەكە تەندروستی نەخۆشەكەیە، خۆ مرافقەكەی ئەو كێشەیەی نییە، وە هاوكات ئەم بڕیارە خودی ئەو پزیشكەی كە نەخۆشەكە چارەسەر ئەكات ئەتوانێ بیدات، ئیتر بۆچی بۆ وەرگرتنی پشتی‌یەك ئەبێت سەردانی بەڕێوەبەری گشتی بكەیت تا موافەقەتی پێدانیت بۆ بكات؟!!؛ ئەمە بێجگە لەو ئاگاداری‌یانەی كە لەشوێنە جیاجیاكاندا نوسراون، وەك ئەو ئاگاداری‌یەی كە لە دەرگای چوونە ژوورەوەی سەپەرەكان هەڵواسراوە بەم شێوەیە" هاتنە ژوورەوەی سەیارە قەدەغەیە بە فەرمانی بەڕێز لەڕێگەی سەیارە گشتی" وە لەژێرەوە ئیمزاكەش هەر بەڕێوەبەری گشتی‌یە.

مانەوەی مرافق لەگەڵ نەخۆش لەژوریەی وڵاتانی دنیادا قەدەغەكراوەو ئەم دیاردەیە ئێستا نەماوە، بەڵام ئاشكرایە كە بۆچی لێرە پیادە ئەكرێت، چونكە مرافق لەكاتی مانەوەی لەگەڵ نەخۆش هێندەی پزیشكێك سود بە نەخۆشەكە ئەگەیەنێت، چونكە ئەوژمارە زۆرەی نەخۆش كە لەنەخۆشخانەكاندا هەیە، بۆ هەر قاوشەی كە زیاتر لە شەش ژوری پێنج كەسی تیایە، شەوانە تەنها خەفەرێكیان هەیە، ئەم خەفەرانەش هەندێكیان سەریاری ئەوەی كە زۆر زمان شیرینن‌و دڵسۆزانە كارەكەیان ئەنجام ئەدەن، بەڵام وەك هەمو ئینسانێكی تر پێویستی‌یان بەكاتی پشودان‌و خەو و خواردن‌و سەردانی هاوڕێكانی خۆیان هەیە لەناو نەخۆشخانە، كەئەگەر ئەم كارەشیان كرد، ئەوا خەفەر وون ئەبێت‌و كەس نازانێت لەكوێیەو بەدیلێكیشی نییە، مرافقی نەخۆشیش بۆ دۆزینەوەی ئەو خەفەرە عەوداڵ ئەبێت بەدوایدا، تا ئەیدۆزێتەوە وەختە دڵی شەق بەرێت. هەرچی موقیمەكانیشن، یەكێكیان تا كاتێكی دیاری كراوی شەو لە ژوری فەحص دانەنیشێت، كە ئەویش هەمیشە وانی‌یەو شوێنی تایبەتی خۆیان هەیە لەناو نەخۆشخانە كە پێی ئەوترێت "دار الاگباو"و ئەچێتە ئەوێ، كە شوێنێكی دوورە لەژوری فەحصەكە، هاوكات ئەم "دار الاگباو "ە شوێنی ژنان‌و پیاوانی جیازاوەو لە سەر دەرگای"دار"ی ژنان نوسراوە هاتنە ژوورەوە قەدەغەیە، ئەمیش كەس نازانێت بۆ!!!، ئەم موقیمانە هەندێك جار تاكەسێك نەچێت بەدواياندا یان تا تەفەقونیان بۆ نەكرێت نایەنە ژوورەكەی خۆیان.

هەرچی پزیشكە پسپۆڕەكانیشن "فەقیرانە" ناهەقیان نییە كەكەس نایانبینێت، چونكە جگە لەوەی كە هەریەكەیان عەیادەی خۆیان هەیەو ئەبێت پاشنیوەڕوان ئیلتزامی پێوە بكەن، هاوكات دەوامی زانكۆ یان هەیەو هەفتانە ئەبێت چەند ڕۆژێك دەوامی ئەوێش بكەن، جا خۆشبەختانە هەندێ وانەی عەملی زانكۆ ئەهێننە ناو نەخۆشخانە، بەمەش بەبەردێك دوو چۆلەكە ئەكوژن، هەم خوێندكارەكان دەورە عەملی‌یەكە ئەبینن‌و هەم نەخۆشەكەش شانسی بینیی پزیشكی پسپۆڕی دەبێت، لەكاتی چارەسەری نەخۆشەكاندا بەئەندازەی مەسئولێك كە حمایەی هەیە، پزیشكی پسپۆر هێندە خوێندكاری كۆلێژی پزیشكی بەدواوەیە، هاوكات ئەم پزیشكانە هەندێكیان پزیشكی تایبەتی هەندێك لەخێزانە خاوێداوەكانن‌و ئەویش ئیلتزامێكی تری بۆ زیاد كردوون.

یەكێك لە پەرستارە ئێشكگرەكانی ناو نەخۆشخانە كە پیاوێكی تەمەن ٥٠ ساڵ، سەبارەت بەم وەزعەی نەخۆشخانە قسەم لەگەڵ كرد لێم پرسی كە وەزعی نەخۆشخانە بۆچی وایەو بۆچارەسەرێكی بۆ ناكەن؟ وە ووتم ئەزانی كە ئێوەبەرپرسن لە خراپتر كردنی باری دەروونی‌و تەندروستی نەخۆشەكان؟. ووتی"كاكی خۆم بۆچی بەمن ئەڵێیت، بڕۆ لەگەڵ مدیری نەخۆشخانە ئەم قسانە بكە"، كاتێك كە زانیم ئەویش ناڕەحەت‌و بێزاری ئەم حاڵەیە، بۆیە كەمێكی تر دواندم‌و باسی جیازاوێی نێوان ئێستاو سەردەمی بەعسی بۆ كردم، كە خۆی لە پێش ڕاپەڕینەوە تا ئێستا كارمەندی ئەوو نەخۆشخانەیە، ووتی" ئەوسا هەر قاوشێك چەند كەسێك خەفەری هەبوو، وە كۆمەڵێك ڕێنوێنی هەبوو كە هەركەس سەرپێچی لێبكردایە سزا ئەدرا، بۆنمونە لەسەر پەڵەیەك پیسی لەسەر نوێنەكان یان قاوشەكان‌و هۆڵەكان یان هەر جێگایەك چەندكەس قەتع ڕاتب ئەكران، شەوانە بەڕێوەبەر یان سەرۆكی تەندروستی خۆی بەنیوەشەودا ئەهات‌و لەناو نەخۆشخانەدا ئەگەڕا بۆ ئەوەی بزانێت چ خەبەرە، بۆچی كەس ئەیوێرا قۆپچەیەكی صدریەكەی كرابێتەوە، یان صدریەكەی پەڵەیەكی پێوە بێت، یان ڕیش تاشراو نەبێت، یان بەنەعلەوە لەناو نەخۆش‌و قاوشەكاندا بسوڕێتەوە؟ بەڵام ئێستا ئەوە نەماوە، چونكە بەرپرسان خۆیان جدی نین، ئەوەیشی كە لەژێر دەست ئەواندا بێت هەر جدی نابێت".گێڕانەوەی ئەم بەراوردە بۆ ئەوە نییە كە بڵێم بەعس لەم مەیدانەدا باشتر بوو، بەڵام ئەبێت جێگای گرنگی پێدان بێت.

كاتەكانی نان خواردن‌و خواردن دابەشكردن‌و جۆری خواردنی نەخۆش هەر باس ناكرێت، چونكە كەم كەسم دیوەو لە كەمیشم بیستوە كە ئەگەر زۆر ناچار نەبوبێت هەرگیز ئەو خواردنەی ئەوێی نەخواردوە، چونكە خواردنی نەخۆشەكان زۆر ناخۆش‌و بێكەڵكو خاوێن نییە، وە جیازاوێی هەیە لەگەڵ خواردنی كارمەندەكان، دیارە كارمەندانیش ئەم گلەییی‌یان هەیە لەخواردنەكەیان، لەبەر ئەوەی كە ئەوەی ئەوانیش هێشتا وەك ئەوەی پزیشكەكان نابێت.

بۆ فریا كەوتنی ئەم نەخۆشخانەیە لە توش بوون بە نەخۆشی گەورەترو كوشندەتر، ئەبێت دانیشتوانی شار بەهەر شێوەیەك كە بۆیان گونجاوە فریای بكەون، حكومەتی هەرێم‌و وەزارەتی تەندروستی ئەبێت بە چاوێكی كراوەترو چاودێری چڕوپڕتر و نخشەوپلانی كارسازتر، بەفریای ئەم نەخۆشخانەیەو نەخۆشخانەكانی تری شاری سلێمانی بكەون‌و بەفەوری كۆمەڵێك ئیجراتی پێویست ئەنجام بدەن، لەوانە:

-دانانی كەسانی گونجاو و سیستەمێك بۆ پرسگەكان، كە كاری هاوڵاتیان ڕێكخراو بكەن‌و بەشێوازێكی مۆدێرن‌و زمانی خۆش ڕێك‌و پێك كاری سەردانی نەخۆش و نەخۆشخانە ئەنجام بدەن، بەوشێوازەی كە باج هەڵواسین بكرێتە مەرجی چونەژوورەوەی هەركەسێك‌و ناوی كەسەكەو كاتی چونە ژوورەوەی بۆ دیاری بكرێت، بۆئەوەی بزانێت كە تاچەند مافی مانەوەی هەیە. وە هیچ جۆرە جیازاوێی‌یەك لەنێوان هاوڵاتیان نەكرێت‌و سەرپێچیكەر بەتوندی سزا بدرێت.

-دابین كردنی ژمارەی پێویست لە پزیشكی پسپۆڕو موقیم‌و پەرستاران، تانەو كاتەی كە "سیستەمی مرافق" بەیەكجاری بنەبڕ نەكرێت. دیارە ئەویش لەڕێگەی پێدانی ئیمتیاز(مغاشی زیاد- دەرماڵەی زۆر-پێدانی بروانامەی ڕێزلێنان...هتد) بۆ ئەو پزیشك‌و پەرستارانەی كە ئامادەن ئەم كارە ئەنجام بدەن. بۆ ئەوەی بتوانن بە چاكی كارەكەیان بكەن.

-بەكارخستنەوەی غسالەكان‌و شوردنی نوێنەكان، هەر دوو ڕۆژ جارێك لەوەرزی هاوین‌و چوار ڕۆژ جارێك لەوەرزی زستاندا، وە شۆردنی یەكسەری پاش چوونە دەرەوەی نەخۆش لە نەخۆشخانە.

-وەرگرتنەوەی ئەركی خاوێن كردنەوەی نەخۆشخانەكان لەدەستی مقاولو لەجیاتی ئەمە ژمارەیەك كارمەند دابمەزرێنرێن‌و بەشێكی تایبەت لەوەزارەت بۆ ئەم كارە بكرێتەوە كە تەواوی پێداویستی‌یەكانی پاككردنەوە لەوێ دابین بكرێت‌و ئەو بەشە بەرپرسی خاوێن ڕاگرتنی نەخۆشخانەكان بێت.

-گرنگی زۆر بدرێت بە چێشتخانەو كارمەندی كارامەو تایبەتی بۆ دابین بكرێت‌و "چێشت لێنانی مەركەزی" بكرێتە بەدیلی ئەوەی ئێستا، چونكە خواردنی نەخۆش جۆرێكەو جیازاوە لەخواردنی كارمەندان‌وئەوەی پزیشكەكانیش لەمەردوكیان جیازترە، كە ئەمە ئیتر نابەرابەریەكی بێئەندازە ناخۆشە، وە لەو ڕووی ئینسانیشەوە قبوڵ نییە.

-شوێنە خراپەكانی ناو بیناكەو پێدوایستی‌یە بێكەڵكەكان نوێ بكرێنەوە ئەگەر بەشێوەی كاتی‌و بۆماوەیەكی كەمیش بێت. چونكە هەموو كەس مافی ئەوەی هەیە كە لەناو نەخۆشخانەكاندا لە جێگایەكی تەندروست بەهرەمەند بێت.

-.....

راستییەکانی پشتی ڕەشنوسی دەستور!

خەسرەو سایە
k.saya@ukonline.co.uk

سەرەنجام بەدوای چەندین جارەی دواخستن و بینەوبەردەی لایەنەکان، ڕەشنوسی دەستوریکی ئاتەوار خرایە بەردەم "کۆمەڵەی نیشتمانی عیراق" ەوە، بۆدەنگدان لەسەری. بەڵام ئەوەی لە ناوەڕۆك وبەندەکانی ئەم ڕەشنوسەدا چ بۆگەناویکی کۆنەپەرستی خۆی حەشاردراوە، تەنانەت ئەوەی کەئەگەر ئەم ڕەشنوسە پەسەندبکری کۆمەڵگای عیراق لەنیو چ زیندانیکدا بەخسیر دەکا، ڕاستییەکی سادەیەو هەرکەس بەکەمیك سەرنجدانەوە دەتوانی ببینەلمینی. بەڵام بەجیا لەو ڕاستییە. ئەم ڕەشنوسە، هەروەك ئەوەی لەدریژەی جەنگ وداگیرکاری ئەمریکاو ڕەوەندی سەرهەڵدانی چەندین هیزی کۆنەپەرستی ئیسلامی وقەومی وسینایڕۆی ڕەشیاندا هاتوتەکایەوە، کۆمەڵە ڕاستییەکی لەپشت خۆیەوە ڕاگرتووە، کەدەبی بەجوریتەوە ئاشکرابکرین وخەڵکیان لیئاگاداربکریتەوە..

"دەستوری تەوافقی"، ئەمریکاو نەبەردی خەڵکی عیراق:

هەرلە تالەبانی وبەرزانیەیەوە، تامحمد مەحجوبی سەرۆکی پەرلمانی عیراق، تادەگات بەریزی وردودرشتی نوسەرانی بەشدارلە نوسینەوەی ڕەشنوسی دەستوردا، هەموویان باسیان ئەوەیە کەئەم ڕەشنوسە بە"تەوافق"ی لایەنەکان ئامادەکراوەو بەم پییەش هەموو لایەك خواستی خۆی تیدا جیگیرکردووە. ئەمە درۆیەکی ئاشکرایەو"تەوافقات"یکیش کەجیگای باسە جگەلەوەی کە"رای" هەموو "دۆستانی دوینی"ی نەگرتۆتەخۆ، هاوکات پیکەوە گیردانیکی لەرزۆکانەیە کەبەفشارەکانی ئەمریکا توانرا لەژیر ناوی "توافق"دا لەدایك ببیت. بەراستی کی دەتوانی ئەم سیناریۆیە بە"پرۆسەی نوسینەوەی دەستور"ی ولاتێك ناوببات، کەحکومەت ونوسەرانی لە"ناوچەی سەوز"دا گیریان کردووە ولەواڵاشەوە خەڵکیان سپاردووە بەجەمەنەمەیك لەکوشتارو بیدەرەتانی وتیرۆرو نائەمنی!. بەڵام لەپشتی "توافق"یکەوە کەلەڕەشنوسی دەستوردا هاتوتەکایەوە، ڕاستییەکی سیاسی خەوتوە. ڕاستیەك کەئەمریکا ناچارە باز بەسەر هەموو تاوانەکانی جەنگ وداگیرکریی وکوشتارو مالوێرانیی یەکدا بداو فشارەکانی توندکاتەوە تاهەرچۆن بووە ریگایك بۆدەربازبوون لەقواڕویك کەتێی چەقیوە بدۆزێتەوە. ئاخر ئەمریکا بۆداگیرکردنی خاك وثاوی عیراق وماندەوەی هەتاهەتایی ئەهاتۆتە ناوچەکەوە. ئەوەی ئەو ئامانجیەتی لەعیراقدا هەیە بۆی بچیت، ملشکاندنی حەریفەکانی لەدونیاو بەریخستنی نەزمی نوێی جیهانییە. نەزمیك کەیەك لایەنە بالادەستەکانی ئەمریکا لەڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا بەلەبەرچاوگرتنی قازانجی ماوەدرێژی کۆیانیای بازرگانی وئابووری ئەمریکایی فەراهەم دەکات. ئەمە جگەلەوەی بارودۆخەکانی ئیستا بۆئەمریکا بەمەسرەفاتیکی چەند ملیاردی سالانەی سوپاوشەرکەرانی لەعیراق، کەدووجار زیاترە لەمەسورفاتی جەنگی ڤیتنام، تەواودەبی ولەلایەکی تریشەوە کوژرانی سەربازانی ئەمریکایی، ئەوفاکتۆرەیە کەڕۆژانە حکومەتی بۆشی خستۆتە نیو تەنگانەیەکەوە کەناتوانری وەك ڕووداوەکانی عیراق بازی بەسەردا بدری. کەوایە ئەمریکا ناچارە بەوەی هەرچۆن بووە ئەم دەورەیە تەواوکات ولەژێرناوی "گیرانەوەی سیادەت بۆعیراقی"یەکان" حکومەت و دەولەتیك لەدەست و پیوەندەکانی خۆی دروستکا وبەسەر خەڵکی عیراقدا دایسەپینی. لیرەدایە وەزیفەی "دەستوری تەوافقی" پیویستی خوی دینیتە پیشەوە. وەزیفەیەك کەشتیکیترینیە جگەلە مەشروعیەتدان وبەقانونی کردنی بارودۆخەکانی ئیستای عیراق و سیاسەتیك کەئەمریکا تائیستا لەعیراقدا بەریوەی بردووە. لەحالەتیکی ئاواشدا، هەڵەیە بۆبەرژەوەندی ومافو ئازادییەکانی خەڵکی عیراق لەبرگەو بەند وماددەکانی دەستوریکدا بگەڕین، ئەویش بەوناوەڕۆکەوە کەهەیەتی. تەنانەت هەڵەیە دلسۆزانە بەویستی چاکخوازییەوە ڕووبکریتە دەستور ووك مەیدانیك بۆ بەدیهێنانی کەمترین ماف وئازادییەکانی خەڵك تێی بروانری. بەپیچەوانەوە نەبەردی خەڵکی عیراق نەلەدەستورەوە دەست پیدەکاو وەنە بەپلەی یەکەم لەبەرامبەر نوسەران وحکومەتەکەیدایە، بەڵکو، نەبەردی سەرەکی بۆئەوان ڕاوەستانەوەیە بەرامبەر بەئەمریکا وسەرجەم سیاسەتەکانی. ئەمە ووك مەیدانیکی بنەڕەتی خەباتی شۆڕشگێڕانەی خەڵکە کەخۆی لەپینناو گیرانەوەی مەدەنیەت وسازدانەوەی کۆمەڵگای کۆتایی هینان بەسەرجەم باوورۆدۆخەکانی ئیستادا دەبینیەتەوە. خەڵکی عیراق ناتوانن بۆدابینکردنی ماف وئازادییەکانیان چاو لەدەستوریك ببرن کەبەدەست حکومەت ودەولەتیکەوەیە، کەهیشتا لەباوەشی دریژەدان بەجەنگ وداگیرکاری و تیرۆرو کاولکاری وبیدەرەتانی کۆمەڵایەتیدایەو لەسەرو ئیرادەی خەڵکەوە حوکمدەکات. جەنگیك کەئەمریکا کۆمەڵگای عیراقی پی لەخوین هەڵکیشا، سەرەتا بەناوی"پرۆسەی ئازادکردنی عیراق"ەوە کەتەرەی و دواتریش ئالای دیموکراسی بۆهەڵکرا. گوایە ئەمە ڕیگای دەربازبوونە لەدیکتاتۆریەت وگەیشتنە بەسیستەمیکی دیموکراسی کەتییدا ماف وئازادییەکان بۆخەڵك دەگەڕێتەوە! بەڵام ڕووداوەکانی دوو ساڵی ڕابردوو ڕەوەندیکی پیچەوانە نیشاندەدات: دارمانی بناغەکانی کۆمەڵگای مەدەنی، کوشتارو کاولکاری، جەنگ وتیرۆر، بیکاری و نەداری، پەرەگرتنی کۆنەپەرستی قەومی و ئیسلامی، تا سەرهەڵدانی تیرەگەری وپیکدادانی ئاینی. .هەموو ئەمانە ژیانی کۆمەڵگای عیراقیان هاریوەو و وەلامی ئەمریکاش پەیان گیرانەوەی دەولەتیکە کەلەبنەڕەتەوە لەسەر چەند جیاوازیەکی دروستکراوی ڕەگەزی وقەومی ولایینی و تیرەگەری دامەزراوە. "دەستوری تەوافق" بریارە دابەشکردنی کورسیەکانی ئەم حکومەت و دەولەتە بیت کە لەژیر سیبەری تانك و تۆپەکانی ئەمریکادا ڕاوەستاوە. سینساریۆیەکی ئاواش بەقیمەتی لەبەینبردنی هەویەتی کۆمەڵایەتی و هاوڵتی بوونی یەکسانی خەڵکی عیراق و ماف وئازادییەکانیان تەواو دەبی. ئەمە ئەو ڕاستییەیە کەلەپشت ڕەشنوسی دەستوری ئیستاوە خەوتووە. بۆیەدەبی سیناریۆی دەستور پوچەڵبکریتەوە، دەبی ڕەتکردنەوەی ئەکیدی ئەم دەستورە هەنگاویك بیت بۆ وەدەرنانی ئەمریکاو بەشکستکیشانی دەستوپیوەندەکانی..

" دەستوری تەوافقی" ئیمتیازیکی زیاتر بۆ ئیسلامی سیاسی:

هەروەك ئاماژەمان پیکرد کە ڕەشنوسی دەستوری ئیستا لەلایەن هەمووانەوە بەبەرهەمی "تەوافق"یك ناوزەد دەکری، کە"عیراقییەکان" پیی گەیشتون!! گریمان ئەمە ڕاستەو ئەمریکا دەخالەت وفشاریکی لەنوسینەوەی ئەم دەستوردا نەبووە، بەڵام خودی "تەوافقیك" کەهاتۆتەدی لەسەر بناغەی دانپیدانانی پیشڕەوی ئیسلامی سیاسیدا مومکین بووە. خودی ئەوەی کە لەم تەوافقەدا دەستوریك ڕەشنوس دەکری کەئیسلام دەکاتە دینی ڕەسمی ولات وسەرچاوەیەك بۆیاسا، تەنانەت دەیکاتە پیناوەیەك بۆسەلماندنی ماف وئازادییەکانی فەرد، ئاشکراکردنی ئەو ڕاستییەیە کە ئیسلامی سیاسی ئیمتیاز وەرگری سەرەکی نیو ئەو هیزانەیە کەلەپشتی ئەمریکاوە ڕاوەستان. بەڵام ئەمە بەرهەمی چ واقعیەتیکی سیاسییە؟ ، ئایا ئیسلام ووك ئەمریکا دەولەتانی ڕۆژئاوا بانگەشەی بۆدەکەن بیروباوەری ئۆرینەی خەڵکی عیراقە؟ ئایا بەڕاستی ئۆرینەی خەڵکی عیراق لەچوارچیوەی ئیسلامدا جیگایان دەبیتەوە، تایەم هۆیەوە ئەو ئیمتیازە بدری بەنوینەرانی ئیسلامی سیاسی حوکمی شەریعەت و خوا لەدەستوردا جیگیربکەن؟

ئیسلام لەزگەیەکە و بەجەستەی کۆمەڵگای عیراقەوە نراوە، لەباری میژوویی‌یەوە، ڕەوەندی سەرهەڵدانی ناسیونالیزمی عەرەبی و حکومەتی ئیستبدای بەعس کەلەجەوەردا هەڵگری باوەری ئیسلام و"حەملەی ئیمانی"یەگەیاندن، ئیسلام لەیاساو فەرهەنگی کۆمەڵایەتیدا بەزۆر ڕاگیراو دواتریش ووك پیشەسازیەکی فکری هەست ونەستی خەڵکیان لەریگای دامەزراندنی تۆری مزگەوت ووەزارەتی ئەوقاف وپیشەی مەلایەتیدا پی لەقالبدا وئەمەش سەرمایەیەکی گەورەی خستە خزمەت مەلا و ئایتوللا و دەستەو تاقمی ئیسلامیی‌یەکانی دوای جەنگەوە. بەڵام ئیسلامی سیاسی وپیشڕەوی دەستەو تاقمەکانی لەچەند لاوە بەرهەمی سیاسەتیکن کەئەمریکا لەبەرامبەر خەڵکی عیراقدا پەیڕەوی لیکرد. لەسەرەتاوە ئەوە ئەمریکا خۆی‌بوو کەدەستی تاقمە ئیسلامی‌یەکانی گرت وبەناوی"شیعەو سوونەوە" کردنی بەنوینەرانی بەشەکانی خەڵکی عیراق وبەدوای ڕووخانی ڕژیمی بەعسدا، دەستەلاتی پیسپاردن وئیمکانات و وەزارەتەکانی خستە ئینتیخابیاریانەوە. پاشان خودی جەنگ وهاتنەکایەوەی بارودۆخە ناهەموارەکانی دواتر، بەرەکەتیکی ئاسمانی بوو بۆ گەشەو هەڵدانی ڕەوتە ئیسلامی‌یەکان لەعیراق. لەمانەش زیاتر دابەشکردنی عیراق بەپەیی تەقسیماتیکی قەومی و ئاینی وتایەفەگەری، فرەستی دایەوەی ڕەوتە ئیسلامی‌یەکان ووك "بەشی ئۆرینە" چاوەڕخۆیان ببرن و بەناوەوە بینە نیو حسابات سیاسی‌یەوە. ڕەشنوسی دەستور لەم ڕاستیانە بەدەرنی‌یە. کۆمەڵگای شاری و خەڵکی موتەمەدنی عیراق بەهۆیەوە کەلەبیدەرەتانی و جەنگ وداگیرکاریدا ڕاگیروان، بەهۆیەوە کە هیچ بواریك بۆ هەڵکیشانی هەناسەی ئازادی وئارامیان نەماوە تەسلیم بەواقعیەتیك کراون، کە ئیسلام ووك لەزگەیك تەحەمولیکەن. ئەگینا هیچ لەوە سادەترنی‌یە کەلەگەڵ کەمترین کەش وهەوای ئازادی و ئارامیدا ئەم لەزگەیە لەجەستەی خۆیان دامالن و لەمۆزەخانەی مێژوودا هەڵیگرن.

ناسیونالیزمی کورد ودەستور، "تەوافق" یان تەنازول!:

ڕەشنوسی دەستور، بەتەوای هەموو ئەو هەراو هوریاو ڕاگەیاندنانەی بەدرۆ دەرهینا کەیەکیتی وپارتی سەبارەت بەچەسپاندنی"مافەکانی کورد" لەدەستوری عیراقدا بەگوێی خەڵکدا دابووبایە. ئەوەی کەوتیان، مەسەلەکانی فیدراڵیزم و"مافی چارەی خۆنوسین" وگیرانەوەی کەرکوك بۆسەر دەسەڵاتکانی یەکیتی وپارتی، مەسەلەی پیشمەرگەو دەسەڵاتکانی هەریمی کوردستان.. کۆمەڵەی ئەو خاڵانەن کەمەساوەمەیان لەسەر ناکری و"هیلی سوری کوردایەتی"یان پیکهێناوە ودەبی بەرەزامەندی "کورد" لەدەستوردا بچەسپیت، ئەمانە هەموویان ئیدعا وقسەیەکی پۆچ دەچوون. لەڕاستیدا ئەوەی کە ناسیونالیزمی کورد لەگەمەی دەستور وسات وسەودای لایەنەکاندا تیبیدەبرینی "تەنازولە تا تەوافق" ونەوەشی بۆیان سەلماوە لەجەوهەردا شتیکی زیاترنی‌یە لەحوکمی زاتی سالی ١٩٧٠ ی ڕژیمی بەعس. بەڵام بەم حاڵەوە دیسانەوە ئەوە بەرانی یەکێتی وپارتین بانگەشەی ئەوە دەکەن کەڕەشنوسی دەستور لە٪٩٨ی "خواستەکانی کوردی" بەدیهناوە! وجاریکی تریش خەریکی بڵاوکردنەوەی درۆ ودەلەسەن تا خەڵکی بەخۆشخەیاڵی‌یەوە بخەنەوە بەردەم سندوقەکانی دەنگدان!

بۆلە

ڕوداوەکەی کەلار کێ لێی بەر پرسیارە

لە پەیوەست بو کارەساتەی کە لە ئەنجامی ناڕەزایەتی خەڵکدا ڕویدا.

وەستا ووریا

(پێشبڕکێیەك لەسەر ناڕەزایەتی.....)

پێشەکی ئەبێ وابێ بڵێین کە ناڕەزایەتی خەڵك بەرانبەر بە پێداویستیەکانی و بەخەرگتنی دەسەڵاتداران بۆ جێبەجێ کردنی داواکارێکانیان مەسەلەیەکی زۆر ڕۆتین و ئاسایی‌یە، لە دواکەوتووترین وولاتی دونیادا مانگرتن و خۆپیشاندان بۆ بەدەست هێنانی پێداویستیکانی ژیانیان بۆتە مۆد، ڕەخنە گرتن لە دەسەڵاتداران و هەڵماڵینی پەردە لەڕووی کارە دژی ئینسانیکانیان و قسە کردن بەدەسەڵاتداران تەنانەت لە سعودیە و وولاتانی خلیجیش بۆتە بەرنەسیبێکی کۆمەڵایەتی، بۆ ئەم مەبەستەش، هەر پیشەیەك ڕێکخراوی جەماوەری تایبەتی بەخۆی هەیە، بۆ ئەوەی لە کاتی پێویست و دیاریکراودا بتوانن بە کۆمەڵ ناڕەزایەتی دەربڕن و داواکاریەکانیان داسەپێنن بەسەر دەسەڵاتداراندا.

بەڵام بە داخێکی زۆرەوە، میراتیە سەرکوتکەرەکانی بەعس، هەتا ئێستا ڕەگ و ڕیشەی خۆی هەیە، کە کۆمەڵگا بەگشتی و لای دەسەڵاتداران بەتایبەتی، هەر ئەو عەقڵیەتەیە کە ئەتوانێ لە کاتی هەر چەشنە مانگرتن و خۆپیشاندانێکدا، دەستڕێژ لە خەڵك بکات و چەندین کەس بکاتە قوربانی، ئەو عەقڵە نەزۆك و میراتگرەو وەلامدانەوەی ناڕەزایەتیکانی خەڵك بە ئاگر و ئاسن، وەرەقەیەکی دۆڕاوو عەقڵێکی زۆر ترسنۆکانەیە بۆ وەڵامدانەوە، لەلایەکی ترەوە وەلامدانەوەی بەم جۆرە و هەڕەشە و گوڕەشەکردن لە خەڵکی ناڕازی و نێوزەرەکانیان کردەوەی ئەو دەسەڵاتدارانەیە کەلەسەدا ئەوەدو پێنجی خەڵکدا بەخۆیێنیان تینووە، بەڵام ئێوە تائێستا خۆتان بەڕابەرو نێوزەنری خەڵك ئەزانن، هەموو موناسەبەیەك بەهەل ئەزانن کە باسی ئازادی و مافەکانی مرۆڤی تێدا بکەن، بەڵام بەداخەوە ئەوەتان زۆر زوو لە بیر چووکە خودی دەسەڵاتکەی ئێوە ئەنجامی توندی ناڕەزایەتی خەڵك بوو لە دەسەڵاتی ڕژێمی دڕندەی بەعس، ئەگەر خەڵکی ناڕازی بەئەشکالی جۆراوجۆر سەرشەقامەکانیان نەتەنیایە، ئەگەر لێرەو لەوێ گرەپی جۆار جۆر، بۆ هێرشکردنە سەر پەڕدەوەندێکانی ڕژێم دروست نەبوایە، ئەگەر هێرشی شەپۆلی تووەی خەڵك نەڕژایە بنکەو بارەگاکانی ڕژێمی بەعسی دڕندە، ئەوە تائێستاش ئەبێ ئێوە لە شاخ و پێدەشتەکان گوزانی یار لەیلتان بگوتایە، ئێوە ڕژێمی بەعس نێن بەئینفاڵابێکی کوتوپڕ وولاتتان داگیر کردبێت و دەسەڵاتتان زەوت کردبێ و خەڵك ئاگای لێ نەبێ؛ ئێوەی دەسەڵاتدارانی ئێستای کوردستان هیچ یەکێکتان بەقەد تاك تاکی خەڵکی کوردستان قوربانیتان نەداوە؛ چونکە ئەوان پێیان وابو ئەگەر کورد دەسەڵاتی بەدەستەوەبێت دونیا ئەبێ بەماستی مەیبو، برسێتی و بێکاری نامێنێ، زیندان و ئەشکەنجە و ئیعدام و ئەو دەستگا و دائیرەیەبنکە و بارەگا ئەپێچێتەوەو ئەچێتە خانەی یادگاریکانەوە، ئەیانزانی هەمان کارو کردەوە ئەمجارەیان بەکوردی دەست پێ دەکا.

ڕاستە خەڵك خۆی خۆشی خەیاڵ بوو بەدەسەڵات و سیاسەتی ئێوە ، بەڵام قبوڵی نیی‌یە جارێکی تر مۆتەکەی دەسەڵاتی ڕەشی دکتاتۆرەکان قبوڵ بکات قەبڵیان نیی‌یە جارێکی تر ڕۆڵەکانیان بەر دەستڕێژی گولەبدرێ یان لە زیندانەکاندا توند بکرێن لەسەر خەبات بۆ دیاری کردنی چارەنووسی سیاسی خۆیان، لەسەر برسێتی و بێکاری، لەسەر خەبات بۆ ئازادی و مافە مەدەنێکان، لەسەر مافەکانی منداڵان و پەکسانی ژن و پیاو.

((ڕوداوەکەی کەلار و چۆنێتی مامەڵەکردن لەگەڵیدا))

هیچ ناڕەزایەتیەکی بەکۆمەڵ و ڕێکخراو بەسەرکوت و کوشت و بڕ ئاتوانێ کپ بکرێتەوە، ئەگەر ئەمەش ڕوویدات ئەوە لەئێندەدا زۆر بەهێزتر و بەرفراوانتر و توند و تیژتر سەر هەڵئەدات، مامەڵە کردنی خەڵکی ناڕازی بەهەڕەشەو گوڕەشە و دەستڕێژکردن و زیندان و ڕاودوونان ئەوە ئەنجامەکەیەتی کە بینیتان، لە جیاتی نزیك بونەوەی ڕاژەی کردنی خەڵك و جێ بەجێ کردنی داواکارێکانیان ، ئاستی نەفرەت و بەهەڕەشەو گوڕەشە و دەستڕێژکردن و زیندان و ئازاردانی ئەوە ئەنجامەکەیەتی کە بینیتان، لە ئەنجامی ئەمەش ڕوویدات ئەوە لەئێندەدا زۆر بەهێزتر و بەرفراوانتر و توند و تیژتر سەر هەڵئەدات، مامەڵە کردنی خەڵکی ناڕازی بەهەڕەشەو گوڕەشە و دەستڕێژکردن و زیندان و ئازاردانی ئەوە ئەنجامەکەیەتی کە بینیتان، بۆ هەرچی داواکاری خەڵك و ناڕەزایەتی بێت، ئێوە بەناڕەزایەتی گێڕی لە قەڵەمی بدەن، ئەمە بەتەنها ئەوە ئەگەیەنێت کە مانگرتن و ناڕەزایەتی قەدەغەیە و هەڵسوڕاوانی ئەبێ سزا بدرێ، کاتێ کە ئێوەی دەسەڵاتداران ناتوانن هیچ شتێ چارەسەر بکەن و باری خەڵکی سوك بکەن و هەموو شتێ بۆ خۆتان هەڵلوشن خەڵك چیبکات، دوو ڕێگە هەیە بیگرێ یان ئەوەتا تامردن ئەبێ چارەڕوانیی یان ئەوە ناڕەزایەتی دەربڕێ و ئێوە مجبور بەجێ بەجێ کردنی داواکاریکانیان بکات، کاتێ ئێوە ئەڵێن مانگرتن و خۆپیشاندان ئاژاوەگێڕیی‌یە و قەدەغەیە، ئەوە ئەڵێن حاڵەتی یەکەم هەڵبژێرن، گرنگ نیی‌یە ئێوە لەبرسا ئەمرن لە سەرما ڕەق ئەبنەوە، بەتاریکی دانەنیشن، گرنگ ئەوەیە کەدەسەڵاتەکەی ئێمە لەکەدار ئەبێ و بەنمونەی دەسەڵاتی دیموکراسی و مافی مرۆڤی بزانن لەبەرچاو ڕای گشتی جیهاندا.

دوو دەستەواژە هەیە ئەوەندە قێزەونە لە ناو خەڵکی کوردستان، خەریکە ووك ناوی بەعسی لێ دێت،ئەویش "ئاژاوە گێڕی و حکومەتی ساوایە" ئەگەر حکومەت ساوایە، ئێوەی دەسەڵاتداران ئەو هەموو سەروەت و سامانەتان لە کوێوە هێنا؟ ئەو هەموو پارە پولە کەلە بانکەکانی دوونیا داتان ناوە لە کوێوە پەیداتان کرد؟ ئەو هەموو باڵەخانەیەی کە لە ناو چەند دۆنم زەویدا کردووتانە ئەوە چەندە کەوتی کام کار و چالاکی بازرگانی ئێوەیە، وانەزانن کە خەڵك نازانێ کاتێ ئێوە لە شاخ بون کەستان پارەی درووست کردنی ڤۆرێکیشتان نەبو، ئەو دەست کەوتانە هەمووی هی دوای ڕاپەڕینی ساڵی (١٩٩١)ە ئەمەش گشت خەڵکی کوردستان لێی ئاگاداره؛ بۆچی بۆ ئێوە حکومەت ساوا نیی‌یە بۆچی بۆ خەڵك ساوایە؟ ئەم یەك بان و دوو هەوایە تاکەی، حەتەمن خەڵك لێتان قبوڵ ناکات جانەمرۆ بێت یان سبەی.

کێن ئەو ئاژاوە گێڕانەی کە ئێوە باسی ئەکەن!!.....

ئەمە یەکەم جار نیی‌یە کە مانگرتن و ناڕەزایەتی خەڵك لە کەلار خەڵتانی خۆێن ئەکرێ؛ کوشتنی کەسێکی بێتاوان و بریندار کردنی چەند کەسێك لە سەر هەڵگرتنی مەحاوەلەیەك دواتر کوشتنی ئەو کەسەی کە تەقەی لە خەڵك کردو دروست بوونی دووژمانیەتی هەردوو بنەماڵە لە ئەنجامی ئەو کارەوە، تەقە کردن لە یاری کەرەکان لە یاریگای کەلار و کوشتنی یاری کەرێ ئەمەش لەلایەن بەرپرسێکی دەسەڵاتدارەوە،ئەمجارەش بریندار بوونی زیاتر لە بیست و حەوت کەس کە چەند کەسێکی تریشیان برینەکانیان سەختە، چەندین خۆپیشاندان و ناڕەزایەتی تر کەلەو شارۆچکەیە ڕویداوە هەموو بەئاژاوە گێڕ و پیاوی ڕژێم لە قەڵەم دراوە.

دیارە خەڵکی شەریف و ئازادیخواز و کۆمۆنیست مەبەستی لە ناڕەزایەتی و مانگرتن هەوڵ و خەباتە لە پێناو باشتر کردنی ژیانی خەڵك و بەرەو پێش بردنی گوزەرانیان.

هەر هەوڵ و تەقەلایەك لەم ئاستانەدا، مانا و مەغزای شۆڕشگێڕانەی خۆی هەیە،کەئاوەڕۆکە ئەساسیەکەی هیچ نیی‌یە لەوە زیاتر، کە خزمەتە بە ئینسان و باشکردنی گوزەرانیان ، ئەم خەباتەش حەقانیەتێکی تەواوی هەیە،چونکە خەباتێکە لە پێناو مانەوەو دریژەدان بە ژیانێکی بە پرۆسەباشتر،ئەم خەباتە هەوڵ و تەقەلایەك نیی‌یە بۆ زیاتر کەلەکەی سەرمایە و خۆشتر کردنی ژیانی بەشێکی کەم لە سەرمایەداران، لە سەر حیساب و ڕەخشانی بەشە زۆرەکەی کۆمەڵگا.

لە وەتەی ناکۆکی چینایەتی وجودی هەیە چینێك چەوساوەو چینێك چەوسێنەر، خەباتی چینی چەوساوە بۆ ڕزگار بون لە چەوسانەوە حەقانیەتێکی تەواو کەمالی هەیە، ئیتر ئەم هەوڵ و تەقەلاو خەباتە ((ئاژاوەگێڕی نیی‌یە)) ئەم خەباتە زۆر شۆڕش گێڕانەو ئنسانی‌یە.

ئەوانەی ئەیانەوێ ئاستانەی ئەم خەباتە بشێوێنن و بەلاریدا بەرن ، ئەوە هەر هاوچینەکانی خۆتانە، بۆ ئەوەی ئەو هەوڵ و تەقەلایە لەبار بەرندەست ئەکەن بەئاژاوە گێڕی و شێواندنی مەسارەکی مانگرتن و خۆپیشاندانەکە، ئەگەر بگەڕێنەوە بۆ مێژوو ئەوە زۆر کار و کردەوەی دژی ئینسانی و ئاژاوەگێڕی بە ڕۆشنی ئەبینین، هەر خودی ڕۆژی یەکی ئایار کە سالانە چینی کرێکاری جیهان نمایشی چینایەتی خۆیان ئەکەن، ئەنجامی ئاژاوەگێڕی جەندرمەکانی سەرمایەبوو، بۆ خەفە کردنی خەباتی چینی کرێکار کەیەکێ لەو جەندرمانە کرێکارێ وەو دواتر ڕابەرانی ئەو خۆپیشاندانەیان ئیعدام کرد.

ئەوەندەی پەیوەندی بەخۆپیشاندانەکەی کەلارەوە هەیە ئەوە خۆتان و جەماوەری خەڵکی ئازادیخواز ، ئەزانن کە ئاژاوە گێڕێکە، دەستە خوشکانی خۆتان و ئەو کەسانەبوون کە بەدرێژای دەسەڵاتەکەتان ئێوە چوتانەتە ژێر شانیان و بەمەلاین دینار کۆمەکیانتان کردووە لە بەردەمیان نوشتانەتەوە هەرکاتێکیش هەلیان بۆ گێڕەپش بەمنافەسەی حیزبی کەزانن و ئەتانەوێ شانەکەی بەسەر خەڵکی ئازادیخوازدا بشکێنن ئێوە دەسەڵاتدارانی کەلار بۆچی وەڵامی نوێنەرەکانتان نەدایەوە، بۆچی ویستان بەهەڕەشە و گوڕەشە بەڕێیان بخەن!!!..بۆچی بەشێوازێکی سیاسی بۆچی بۆ خەڵك ساوایە؟ ئەم یەك بان و دوو هەوایە تاکەی، حەتەمن خەڵك لێتان قبوڵ ناکات جانەمرۆ بێت یان سبەی.

ئێوە ڕێگەتان خۆشکرد بۆ ئاژاوە گێڕان کەمەسارەی ئەو خۆپیشاندانە بگۆڕێ و مەبەستە کۆنە پەرستەکانی خۆیان بێکەن ئێوە پێش ئەو ئاژاوەگێڕانە بەرپرسن لەو تاوانانەی کرا، خۆئەمە یەکەم جار نیی‌یە ئێوە شێوازی هەڕەشەو سەرکوت بەکار بهێنن، بەرانبەر بەناڕەزایەتیکانی خەڵك، بەڵام دەرس و تەجربەتان لەو ڕووداوانە وەرنەگرت، چونکە بەسزای تاوانەکانی خۆتان نەگەیین، خەڵك بەیەك دەنگ و یەك ڕیز درێژەیان بەخەبات نەدا،لەپێناو دادگای کردنی تاوانباران و سزادانیان.

بۆئەوەی هەواڵو بابەتەکەت بڵاوبکرێتەوە

تکایە ڕەچاوی ئەم خاڵانەی خوارەوە بکە:

١- بابەتەکان بەچاپکراوی بگاتە دەستمان، لەڕێگەی ئیمێڵ یان لەڕێگەی ئادرەسی بڵاوکراوەکەوە.

٢- نوسراوەکان بە فۆنتی sahifa و بەحجمی ١٤ بێت و قەبارەی لاپەڕەکەش لە A4 زیاتر نەبێت ژمارەی ووشەکان لە ٦٠٠ ووشە زیاتلا نەبن.

٣- دوایین کات بۆ ناردنی بابەتەکان، دووهەفتە جارێك لە ڕۆژانی چوارشەممەدا، واتە سێ ڕۆژ بەرلەکاتی دەرچوونی هەر ژمارەیەك، هەر بابەتێکیش بڵاونەکرایەوە ناگەڕێتەوە بۆ خاوەنەکەی.

٤- ئەوکەسەی بابەت و هەواڵ ئەنێرێت ئەبێت ئادرەسی تەواوی خۆی بنێرێت و خۆیشی بەرپرسیارە لەناوەڕۆکی هەر نوسراوێك کەبەدەستمان ئەگات.

ڕاپرسی

RAPRSI

Email: raprsi2005@yahoo.com
Tel: 0770157 0050
Fax: 0044 870 138 27 19

خاوەنی ئیمتیاز: کاژاو جەمال
سەرنوسەر: عوسمانی حاجی مارف (ئەمجەد غەفور)
بەڕێوەبەری نوسین: زمناکۆ عەزیز
ناونیشانی کاتی: نوسینگەی (دنیای منالان) – سلێمانی– بازاری هەورامان– بەرامبەر کتێبخانەی ئەوقاف

چەند چەکدارێک ئارایشتگایەکی ئافرەتانیان لە شاری نەجەف دەتەقێننەوە

چەند سەرچاوەیەکی ڕەسمی لە شاری نەجەف ڕایانگەیاند کە ئەمڕۆ چەند چەکدارێکی نەناسراو یەکێک لە ئارایشتگەکانی ئافرەتانیان لە شارەکە تەقاندۆتەوە،لە دووەم کرداری هاوچەشن لەهەفتەیەکدا . جێگری پارێزگاری نەجەف ئەیاد ئەبو کلەل گوتی:"چەند چەکدارێکی نەناسراو ئارایشتگایەکەی ئافرەتانیان لەگەڕەکی ڕەشیدیەی شاری نەجەف لە کاتژمێر ١١:٣٠ شەوی هەینی تەقاندەوە، گوتیشی کردارەکە زیانی گیانی نەبووە،ئامارەشی بە ئارایشتگایەکی دیکەی ئافرەتان کرد کە چوار ڕۆژ پێشتر لە شاری کوفە تەقێنراوەتەوە ."

یەکێتی ئەوروپا بەرنامەیەکی نوێ بەرامبەر پەنابەران پەیڕەو دەکات

کۆمیسیۆنی ئەوروپا چەند یاسایەکی نوێی دەرکرد بەمەبەستی دانانی پێوەرێکی هاوبەش بۆ مامەڵەکردن لەگەڵ پەنابەرە ناياساييەکان و ئەوانەی داوای مافی پەنابەرێتییان کردووە داواکەیان ڕەتکراوەتەوە. (فرانکۆ فینی) کۆمیسیاری دادی ئەوروپا ڕایگەیاند: مەبەست لەو هەنگاوە پێکهێنانی سیاسەتێکی نوێ و یەکگرتوە بۆ دەرکردنی ئەو پەنابەرانە. لەو بارەیەوە سەرچاوەیەک وەزارەتی ناوخۆی بەریتانیاش گوتی: ئەو یاسا نوێیانە کارناکاتە سەر سیاسەتەکانی بەریتانیا تا ئەو کاتەی بریار ئەدەین پێوەی پابەند بین. هەفتەی ڕابردوش (چارلس کلارک)ی وەزیری ناوخۆی بەریتانیا بریاریدا ئەوەی هانی کاری تیرۆریستی بدات ئەوا لەو وڵاتە دەربکرێت. پێویستە بگوترێ: ئەو پێشنیارانەی یەکێتی ئەوروپا پێویستە لەلایەن هەر ٢٥ ئەندامەکەی یەکێتی ئەوروپاوە بریاری لەسەر بدرێت

بە ڕەسمی بڵاوبوونەوەی نەخۆشی ئایدز لە عێراق ڕاگەیەنرا

"وەزاح حامد" بەڕێوەبەری بەرنامەی نیشتمانی بۆ نەهێشتنی نەخۆشی ئایدز ڕایگەیاند کە توشبوون بە نەخۆشی ئایدز لە عێراق گەیشتۆتە ٢٦١ حاڵەت و لەنێو ئەو ژمارەیەشدا ١٩١ کەس مردوون . هەروەها حامد گوتی: توشبوون بەم نەخۆشیە ٤٠%ی لە ڕێگەی خوێنی پیسی هاوردە و ١١%ی لە ڕێگەی پێوەندی سێکسی و ٥٥%یشی لە ڕێگەی ئافەتی دوگیانە بووە. دکتۆر "وەزاح" داوای لە هاووڵاتیان کرد سەردانی بنکەکانی پشکنین لە بەغدا و پارێزگاکان بکەن و ئامارەی بە هاتنی ئامێری پشکنینی پێشکەوتووش لەو بنکەکاندا کرد.

سایەق لۆریەکانی سنوری حاجی هۆمەران مانیان گرت

ڕاپرسی: ڕۆژی ١٠ی ئەیلول نزیکەی ٧٠٠ سایەق لۆری لە سنوری خاجی هۆمەران مانیانگرتو ئەوڕۆژە تائێوارە هیچ بارێکیان بۆ ناوچەکانی کوردستان نە هێنا، هۆکاری مانگرتنەکە لەبەرئەوەبووە کە گەراجی کواستنەوە ئەکرێتە ئەهلی، بەمەش نرخەکانی گواستنەوەو کرێی سایەقەکەکان دێتەخوارەوەو ژمارەیەکی زۆریش لەئەنجامی ئەم تایبەتیکردنە بێکار ئەکرێن.

پاشان قائمقامی چۆمان بەپرسانی گومرگو پۆلیسی سەرسنور سەردانیان کردونو سەبارەت بەکێشەکانیان قسەوباسیان لەگەڵ کردونو داوایان لێکردون کە دەست لەمانگرتنەکە هەڵگرن، سەرجەم داواکانتان جێبەجێدەکرێت، بەڵام سایەقەکان ڕازینەبوونو داوای دەستبەجێی بریاری عەمەلیان کردوە، سەرەنجام ناچارئەکرێن کە کۆمەڵێك لەداخوازییەکانیان جێبەجێ بکەنو بڕیاریشە تا ٢٥ی ئەیلول سەرجەم داخوازییەکانیان جێبەجێ بکرێت.

ڕاپرسی لە ناوەڕۆکی ئەو بابەتانەی کەبڵاودەکرێنەوە بەرپرس نیە، خاوەنەکانیان بەرپرسیارن

Sherin

کورانی بیژی بەناوبانگی میسری شیرین عبدالوهاب، دوای تومار کردنی ئەلبومی دووەمی لە سەرتای وەرزی هاویندا، بە ناوی پیوستە بژیم (لازم اعیش) زۆرترین فرۆشی لە بازاری قاهیرەدا بووە، بە قسەی ئەو دوکاندارانەی کاسیت دەفرۆشن لە قاهیرە دەلین ڕیژەی فرۆشتنی کاسیتی شیرین لە چاو کۆرانی بیژەکانی تردا لە ئاستیکی زۆر بەرزدایەو توانیویەتی بە پلەی یەکەمو جیاوازیەکی زۆر لەوانی تر سەرکەوتن بەدەست بهێنێت.

ئەوەی شایانی باسە شیرین لە ئەلبومی پیشوتریشیدا بە ناوی دووبارە برین(جرح تانی) سەرکەوتنیکی لەو چەشنەی بەدەست هینابوو،

کەلاریيەکان ئێوە گێرەشێوێنن؟ شارەکانی تر گوێتان لێبێت؟

دەرەخت_سلێمانی

زاراوەی گیرشوێن هەمان زارەوەی تێکەدر (مخریب) ی بەعسیەکانە کە سەردەمێکی زۆر بو ئیمەو ئەو سەرکردەو بڕپرسانەیان بەکاردەهێنا،کە ئێستا ئەوان ئەم کلتورەیان بە میرات بۆ ماوەتەوەو دیسانەوە بەنرخی بەعسیەکان و بەهەمان شێواز وەلامی هەر داواکارییەکی خەلک دەدەنەوە؟ هەمیشە خەڵکی گێرەشێوین زادەی دەستەلاتێکی نادیموکراسی گێرەشێوینە؟ بۆیە ناکرێت لەسایەی دەستەلاتێکی نادیموکراسی خەلک فیریکرێن بەدیموکراسی ڕێپێوان بکەن، کە ئێوە دەمێکە دەرگای هاتنە سەرجادەشتانِ لەخەڵکی کلوم داوە و پەنجەرەیەکشتان بۆ نەهێشتوونەتەوە تابتوانن نەفەسێکی ئازادانەی تێدا بدەن،.

ئەمە یەکەم جارتان نیە گێرەشێوین بەکاردەهێنن چونکە لە دیدی ئێوە هەرکەسێک نارازی بێت گێرە شێوێنە، جا گرنگ نیە ئەم کەسە خوێندکارِ یان مامۆستا یان شوفێر یان پڕوفیسور بێت، چونکە ئەمانەمان هەموو بینوە لەسایەی دەستەلاتی ڕاگەیاندنی ئێوەش سەردەمێکە ئیمە چەواشەین بەدرو قەبە و مەزنەکانی ڕاگەیاندنەکانتان.

ئێستاش دەستەلاتە دیموکراسیەکەی هەوڵێر بدوێنە دکتۆر (فەرهاد پیربال) ژمارەیەک ماموستای تری نارازیبان پێ گێرەشێوینە، ئێستاش تەواوی خوێندکارانی زانکوی سلێمانی لای دکتور ئەختەرو دەستەلاتە دیموکراسیەکەی یەکێتی گێرەشێوینە؟ ئێستاش زوریک لە شوفێرانی شاری سلێمانی گێرەشێوێنن بەقسەی دەستەلاتی سلێمانی بچن تلیاک بفرۆشن باشترە نەک کاری گێرەشێوینی بکەن، ئێستاش خەلکی ڕانیەو ماموستا (خەلیل عەلی) گێرەشێوینن دەبێت ئیجراتانیان لەگەڵ بکرێت نەقڵ بکرێن، ئێستاش توێژەرانی کومەڵایەتی لەسلێمانی گێرەشێوینن دەبێت بەرێوەبەرایەتیەکەیان دابخرێت، ئێستاش. . . . . .

. هتد.

کەواتە کەلاریيەکان ئێوەش گێرەشێوینن پێتان ناخوش نەبێت، با شارەکانی تر گوێیان لێبێت، چونکە لەریگای کەناڵە فەزاییەکانمان و ڕۆژنامە ڕووزەردەکانمان دەتوانین کاریگەری لەسەر کوردەکانی ئەورپاو ئەمریکاش دروست بکەین کەئێنە سەرجادە، نەک شارەکانی کوردستان، چونکە یەک هەنگاوی بەکومەڵ بنێن گێرەشێوینن و بەر فیشەکیان دەدەین.

kurdistannet.org

دەلاقەو تیشك

عوسمان محمد ئەینوسێ

کارەساتی کاترینا و بەرپرسیارێتی و دەنگە خورافیێکان

کارەساتی کاترینا ویرانی مرۆڤایەتی جیهانی هاژاند، ئەم کارەساتە ئینسانییە کە لە ئەنجامی باو بارانێکی زۆردا ڕوویدا حکومەتی ئەمریکی بەرپرسیاری تەواوە لێی، چونکە زانایانی ئەرسادی سروشتی پێش ١٥ـ٢٠ ڕۆژ ئاگاداریان دا کە کارەساتێکی سروشتی بەرێوەیە و بەحەتمەن ڕوو ئەکاتە ئەو شارە، بەڵام حکومەتی ئەمریکی لە ئاگادار کردنەوەی خەڵکەکە زیاتر، هیچ ڕێوشوێنێکی شایستەی نەگرتەبەر بۆ بەرگرتن لەزەرەر و زیانەکانی، ئەم کارەساتە جگە لە زەرەرە مادێکانی زیاتر لە (١٠٠٠٠) دە هەزار کەس گیانیان لە دەستدا ئەمەش بەپێی ئامارە ڕەسمێکان،چونکە دەرگا ڕەسمێکانی ئەمریکا، بۆ ئەوەی ڕای گشتی جیهان و ئەمریکا نەروووژێ دژی، ئامارەی کوژراوەکان وەك خۆی بڵاو ناکاتەوە.

ئەوەی جێگەی سەرنجە لەم نێوەدا، هاتو هاواری کۆمەڵێ لایەنی ئیسلامی و یەهودیە کە چۆن ئەیانەوێ واقعیەتە علمێکان بە خورافاتی بێبناغە وەلام بدەنەوە،وە چۆن ئەیانەوێ کارەساتە سروشتێکانیش لە بەرژەوەندی خۆیان بشکێننەوە.

لایەنە ئیسلامێکان ئەڵێن بۆیە ئەو کارەساتە ئینسانییە لە ئەمریکا ڕوویدا لە بەر ئەوەی لە دژی ئیسلامی و عالەمی ئیسلامی ئەجەنگی، ئەوە ئینتقامی خوایە و هەر وڵاتێکی تر لە دژی ئیسلام کارێ بکات ئەوە (خوای گەورە) بەئەشکالی جۆراو جۆر حەقی لێئەکاتەوە.

لایەنە یەهودیکانیش ئەڵێن ئینتقامی خوداییە لە ئەمریکا چونکە ئەمریکا نیشتەجێ یەهودیکانی قەتاعی غەزەی بەزۆر و زۆرداری لەجێگەو شوێنی خۆیان هەڵکەند.

سەیرکەن بزانن چۆن ڕەوتە دینێکانی دونیا ئەیانەوێ سوود لە ڕووداو و کارەساتە سروشتێکان وەرگرن بۆ بەرژەوەندە سیاسێکانی خۆیان، ئەمانە ئەوەندە ڕوویان قایمە،لەگەڵ ئەوەی کە ئەم ڕووداوە سروشتیانە لەلایەن دەنگا علمێکانەوە پێش چەند مانگ یان چەند ڕۆژ بڵاوی ئەکەنەوە زۆربەی دەنگای ڕاگەیاندنەکان قسەو باسی لە سەر ئەکەن بەڵام ئەمان (لە دایك و دوو پارەی خۆیان ناکەون) هەر ئەیانەوێ وەکو ئینتقامی خودا بەخەڵکی نیشان بدەن.

باشە ئەگەر کارەساتەکەی کاترینا ئینتقامی خوا بوو لە ئەمریکا لەبەر ئەوەی شەڕی لە دژی ئیسلام ڕاگەیاندوە، وەئینتقامی خوابوو لە ئەمریکا لە بەر ئەوەی یەهودیکانی قتاعی غەزەی بەزۆر گواستەوە، ئەی کارەساتەکەی (جسری ئەئمەی) بەغدا و کوشتنی زیاتر لە هەزار کەسی ئیسلامی ئینتقامی خودا لە چی بوو، خۆ ئەوانە عەبدی خۆیەتی و لە بەرخاتری سەرکردە ئیسلامێکانی ئەودا ئەو هەموو شێن شەپۆرە ئەکەن، بۆچی ئەو کارەساتە ئینسانییەی بەسەریانا هێنا.

نەخێر، نە کارەساتەکەی کاترینا و نەڕووداوەکەی جسری ئەئمە هیچیان پەیوەندیان بەخواو تۆڵەسەندنەوەوە نەبوو، یەکەمیان ڕووداوێکی سروشتییە و کە پێشبینی ئەکرا و ئەتوانرا زەرەرو زیانە ئینسانی و مادێکانی زۆر لەوە کەمتر بێت ئەگەر کار ئاسانی و جێگە و ڕێگەی باش و بەرنامە ڕێژی بۆ بکرایە،کارەساتی دووەمیش ئەنجامی خورافەی ئینسانەکانە بەرانبەر بە دین و ڕووداوە مێژوەکانی، ئەگەر کەسێك (١٤٠٠) ساڵ پێش ئێستا کوژرابێ ئەبێ ئەو لە خۆدان و شێن شەپۆرەی بۆ چیبێت تۆ بڵێی ئەگەر زیاتر لە خۆیان بدەن (حسینی شەهید) زیندو بێتەوە.؟!!

دیارە هەموویان وەلامی ئەم پرسیارە ئەزانن کە مەحاڵە، لایەنێکی تری ئەم مەسەلەیە ئەوە کە ئەم خەڵکانە خۆیان بەتاوەنبار ئەزانن بەرانبەر بەکوشتنی حوسێن، کاتێ کە باپیر گەورەی من کە (١٤٠٠) ساڵ لە من گەورەترە ئەگەر تاوانێکی کردبێ بۆچی منیش تاوانبار بم!!!

ئایە بەڵێدان و شێن و شەپۆڕ ئەو تاوانە لەسەرم لانەچێ ئەگەر تاوانبار بم ؟!

دیارە ناوەڕۆکی مەسەلەکە هیچ یەکێ لەمانە نیيە،ئەسڵی مقصەد داسەپاندنی خورافەیە بۆ دەسکەوتی سیاسی باشتر، ئەیگینا ئیمام کازم کە هیچ خەباتێکی لە پێناو ئینسانیەتدا نەکردوە بۆ ئەبێ هەزار کەس لە پێناویدا گیان لە دەست بدات.

بۆیە ئەبێ خەڵکی مەدەنیی و ئازادی خواز ، هەموو پیلانەکانی ئەم ڕەوتی کۆنەپەرست و دروست کردنی خورافانە، بدەنە بەر ڕەخنەی ڕیشەی و سیاسەتەکانیان پوچەڵ کەنەوە کە لە دژی ئینسانیەت بەڕێیان خستوە.

هەولێر: خۆپیشاندانی قوتابیانی هەڵەبجەی شەهید

پێش نیوەڕۆی ١٣/٠٩/٢٠٠٥ لەشاری هەولێر ژمارەیەکی زۆری قوتابیانی شاری هەڵەبجەی شەهید خۆپیشاندانێکی هێمنانەیان لەبەردەم پەرلەمانی کوردستاندا سازدا، تێیدا خۆپیشاندەران یاداشتنامەیەکیان پێشکەش بە سەرۆکی پەرلەمان کرد، لە یاداشتنامەکەدا چەندین داواکاری دانیشتوانی شاری هەڵەبجە خرابوو ڕوو لەوانە لە بواری ئاوەدانکردنەوەو بواری زانستی و داواکاری دادگایی کردنی عەلی حەسەن مەجید لەو شارە، قوتابیەکی بەشداربووی خۆپیشاندانەکەسەبارەت بە داواکاریەکانیان ووتی: [ئێمە هاتوین بە ناوی خەڵکی هەڵەبجەوە کە داواکاری وخواستەکانی خەڵکی هەڵەبجە بگەیەنینە دەسەڵاتی کوردی، ئەویش جێ بە جێکردنی چەندین بڕیار کردنەوەی زانکۆیەک بۆ قوتابیانی ئەو سنورە و ئاوەدانکردنەوەی هەڵەبجە و کردنەوەی یاریگایەک بۆ وەرزشەوانان و قەرەبوکردنەوەی خەڵکی هەڵەبجە ودادگای کردنی عەلی کیمیای لە هەڵەبجە وکردنەوەی چەندین قوتابخانە،کێشە زۆرە لە هەڵەبجە ،ئێستاش لە هەڵەبجە چاوەڕوان دەکرێت ڕێ پێوان بکرێت]